

Eija Puolimatka

## **LÄHDEANALYYSI TOIMINTATERAPIAN OPINNÄYTETÖISTÄ**

## LÄHDEANALYYSI TOIMINTATERAPIAN OPINNÄYTETÖISTÄ

Eija Puolimatka  
Opinnäytetyö  
Kevät 2022  
Kirjasto- ja tietopalvelu  
Oulun ammattikorkeakoulu

## TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu  
Kirjasto- ja tietopalvelu

---

Tekijä: Eija Puolimatka

Opinnäytetyön nimi: Lähdeanalyysi toimintaterapian opinnäytetöistä

Työn ohjaaja: Teija Harju

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2022

Sivumäärä: 51 + 1 liite

---

Tavoitteena oli tutkia lähdeanalyysimenetelmää käyttäen Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian tutkinto-ohjelmassa vuosina 1996, 2008 ja 2020 valmistuneiden opinnäytetöiden lähdeaineistoa. Tutkittavina kohteina olivat lähteiden määrä, julkaisumuodot, -kielet ja lähteiden iät. Tutkimustehtäväksi muodostui selvittää, millaisia lähteitä Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian tutkinto-ohjelmien opinnäytetöissä oli käytetty, millaisia eroavaisuuksia eri vuosina valmistuneiden opinnäytetöiden lähteiden käytössä esiintyi sekä vastasiko lähteiden käyttö Oulun ammattikorkeakoulun opinnäytetöille asetettuja tavoitteita lähteiden osalta. Tutkimusmenetelmänä käytettiin lähdeanalyysiä ja tutkimusmetodologiana toimi kvalitatiivinen tutkimus. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa.

Tutkimuksessa haluttiin tietoa opinnäytetöiden lähteiden käytöstä Oulun ammattikorkeakoulun historian eri vaiheilta. Tutkittava aineisto koostui siten kolmelta eri vuosikymmeneltä. Tutkittavien opinnäytetöiden lähdeluetteloita oli tutkimuksessa mukana varhaisimman ja keskimmäisen tutkimusvuoden kaikki lähdeluettelot eli 17 kappaletta sekä viimeisimmältä tutkimusvuodelta 12 lähdeluettelo eli sama määrä kuin keskimmäisenä tutkimusvuonna valmistuneita opinnäytetöitä oli eli 12 kappaletta. Tutkittavia lähteitä oli kaikkiaan 1521. Teoriaosuudessa perehdyttiin ammattikorkeakoulutukseen ja toimintaterapian opintoihin, tieteelliseen tietoon ja tieteelliseen julkaisemiseen sekä lähdeanalyysiin tutkimusmenetelmänä.

Tutkimusvuosien lähteidenkäyttö osoittautui yllättävän yhtenäiseksi. Ammattiyhteisöille suunnattujen julkaisuiden käyttö oli runsasta kaikkina vuosina. Englanninkielisten tieteellisten vertaisarvioitujen artikkelien käyttö lähteinä kasvoi selvästi viimeisenä tutkimusvuonna. Opinnäytetyön ohjeistuksen ja tiedonhankinnan opetuksen voidaan katsoa onnistuneen validin tiedon käytön osalta. Tuloksia lähteiden tieteellisyydestä ja vastaavuudesta Oamkin opinnäytetöiden lähteiden käytön ohjeistukseen voidaan pitää enemmän suuntaa antavana pohdintana kuin tarkkana analyysinä.

Tutkimuksessa saatuja tuloksia voidaan käyttää Oamkin kuntoutusalan tutkimus- ja kehittämismenetelmien sekä muita tieteellistä tiedonhankintaa sisältävien kurssien suunnittelussa. Mahdollisesti myös Oulun yliopiston kirjasto voi hyötyä tutkimustuloksista Hakupaja-palvelussa. Toivottavasti tutkimuksesta olisi apua ammattikorkeakouluopiskelijoille opinnäytetyönsä tekemisessä. Tutkimusta voivat käyttää myös työnantajatahot toimintaterapian asiantuntijoiden ammatillisen kehittämisen tukemisessa.

---

Asiasanat: lähdeanalyysi, opinnäytetyöt, ammattikorkeakoulu, toimintaterapia

## ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences  
Degree Program of Library and Information Service

---

Author: Eija Puolimatka

Title of thesis: Source Analysis of Occupational Therapy Theses

Supervisor: Teija Harju

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2022

Number of pages: 51 + 1 appendix

---

The objective was to study the source analysis method using the source material of theses completed in 1996, 2008 and 2020 in the Oulu University of Applied Sciences' degree program of occupational therapy. The objects for research were the total number of sources, publication formats, languages, and the ages of the sources. The research tasks were to determine what kind of sources were used in the theses of occupational therapy degree programs at Oulu University of Applied Sciences, what kind of differences occurred in the use of sources in theses completed over the years, and whether the use of sources corresponded to the goals set for theses of Oulu University of Applied Sciences. Source analysis was used as the research method, and qualitative research acted as the methodology of research. The thesis was completed in co-operation with Oulu University of Applied Sciences.

The use of sources turned out to be surprisingly homogenous during all years of the research. The application of publications directed towards professional communities was abundant over all the years concerned. The use of peer-reviewed scientific articles in English increased significantly in the last year of the study. The thesis guidance and information acquisition teaching concerned can be considered successful, because how to use valid information in the theses had been understood. The findings on the scientific relevance of the sources and correspondence to the Oulu UAS (Oulu University of Applied Sciences) guidelines can be viewed as more of a guiding reflection than a precise analysis.

The result obtained in the study can be used in the planning of Oulu UAS research and development methods in the rehabilitation field as well as other courses containing scientific information acquisition. Possibly the University of Oulu Library can also benefit from the research results in its Book a librarian service (search workshop). Hopefully the research may be of assistance to University of Applied Sciences students in completing their theses. The research can also be used by employers to support the professional development of occupational therapy experts.

---

Keywords: source analysis, bibliography analysis, thesis, University of Applied Sciences, occupational therapy

# SISÄLLYS

1	JOHDANTO .....	6
2	AMMATTIKORKEAKOULUOPINNOT .....	8
2.1	Toimintaterapian opinnot.....	9
2.2	Opinnäytetyö ammattikorkeakoulussa.....	11
2.3	Tutkimustiedon opinnot Oamkin toimintaterapian tutkinto-ohjelmassa ja tiedonhaun ohjaus Oulun yliopiston kirjastossa .....	12
2.4	Lähteidenkäytön ohjeistus Oamkissa .....	13
3	TIETEELLINEN TIETO JA TIETEELLINEN JULKAISEMINEN.....	16
3.1	Tieteellinen julkaiseminen opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeen mukaan.....	16
3.2	Julkaisutyyppien luokittelu .....	18
3.3	Julkaisujen kieli .....	20
3.4	Julkaisujen ikä .....	20
4	LÄHDEANALYYSI .....	21
4.1	Lähdeanalyysi tutkimusmenetelmänä.....	21
4.2	Lähdeanalyysimenetelmän käyttö aiemmin tehdyissä opinnäytetöissä .....	22
5	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA LÄHDEANALYYSIN KULKU .....	23
5.1	Tutkimuskysymykset .....	23
5.2	Lähteiden luokittelu tutkimuksessa .....	23
5.3	Lähdeanalyysin toteutus.....	25
6	TUTKIMUSTULOKSET .....	28
6.1	Opinnäytetöissä käytettyjen lähteiden julkaisumuodot .....	28
6.2	Opinnäytetöissä käytettyjen lähteiden kielet.....	33
6.3	Opinnäytetöissä käytettyjen lähteiden iät .....	35
6.4	Lähteiden käytön eroavaisuudet kaikkien tutkimusvuosien aineistoissa.....	37
7	JOHTOPÄÄTÖKSET .....	41
8	POHDINTA .....	45
	LÄHTEET.....	47

# 1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia lähdeanalyysimenetelmää käyttäen Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian tutkinto-ohjelmassa vuosina 1996, 2008 ja 2020 valmistuneiden opinnäytetöiden lähdeaineistoa. Tutkimuksen avulla pyrittiin selvittämään toimintaterapian tutkinto-ohjelmissa tehtyjen opinnäytetöiden lähteiden määrää, julkaisumuotoja, kieltä ja ikää. Tutkimustehtäviksi muodostui selvittää, millaisia lähteitä Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian tutkinto-ohjelman opinnäytetöissä on käytetty, millaisia eroavaisuuksia eri vuosina tehtyjen opinnäytetöiden lähteiden käytössä esiintyy sekä onko lähteiden käyttö vastannut Oulun ammattikorkeakoulun opinnäytetöille asetettuja tavoitteita lähteiden käytön osalta. Tutkimusmenetelmänä käytettiin lähdeanalyysiä ja tutkimusmetodologiana oli kvalitatiivinen tutkimus. Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa.

Tutkittavat opinnäytetyöt ovat kolmelta eri vuosikymmeneltä. Tutkimusvuodet on valittu siten, että tutkimukseen saadaan sekä mahdollisimman tuoretta tietoa viime vuosilta että tietoa ammattikorkeakoulun käynnistymisen alkuvuosilta. Tutkimusvuosista varhaisin on Oulun ammattikorkeakoulun historiassa toinen vuosi, jolloin opinnäytetöitä valmistui. Tutkimusvuosista viimeisin on tutkimuksen aloittamisen aikaan viimeinen vuosi, josta tarkasteltava aineisto saatiin koko vuoden aikana valmistuneista opinnäytetöistä. Keskimäinen tutkimusvuosi on varhaisimpaan ja viimeisimpään tutkimusvuoteen nähden niiden puolivälissä. Tutkittavia opinnäytetöiden lähdeluetteloita on otettu tutkimukseen mukaan varhaisimman tutkimusvuoden osalta kaikki valmistuneet työt eli 5 kappaletta, keskimäisen tutkimusvuoden osalta samoin kaikki valmistuneet opinnäytetyöt eli 12 kappaletta ja viimeisimmän tutkimusvuoden osalta sama määrä opinnäytetöitä kuin suurempi määrä aiempina tutkimusvuosina valmistuneita opinnäytetöitä oli eli 12 kappaletta.

Lähdeanalyysissä yleisimmin keskitytään tutkimaan julkaisun lähteiden määrää, julkaisumuotoja, kieltä ja ikää. Tässäkin lähdeanalyysissä ne ovat tutkimisen kohteina. Lähdeanalyysissä on tehty myös ei-tieteellisille lähteille omat luokkansa. Lähteiden käytön tieteellisyyden pohtimisessa suhteessa opinnäytetyön ohjeistukseen käytetään vuoden 2016 ohjeistusta. Lisäksi Oulun yliopiston kirjaston informaattikko Merja Sormunen-Harveyn haastattelun avulla saatuja tietoja tiedonhankinnan opetuksesta käytetään saman tutkimuskysymyksen selvittämisessä.

Opinnäytetyön aiheena oleva lähteiden analysointi toimintaterapian opiskelijoiden opinnäytetöissä valikoitui sekä tekijän kiinnostuksesta tieteelliseen tietoon ja julkaisemiseen että kiinnostuksesta kuntoutusalan korkeakouluopintoihin. Tutkimusentekijän omana tavoitteena oli oman tietämyksen kasvattaminen tieteellisen tiedon hankkimisesta ja tieteellisessä viestinnässä käytetystä julkaisuluokittelusta. Tekijän kiinnostuksen kohteena oli myös vertaisarvioitujen tieteellisten artikkelien ja tieteellisten vertaisarvioimattomien kirjoitusten sekä monografioiden käyttö verrattuna ammatillisten julkaisuiden käyttöön eri vuosina valmistuneissa opinnäytetöissä, mihin tutkimuksessa saatiinkin vastauksia.

Lähdeanalyysillä on aiemmin tutkittu eri tutkinto-ohjelmien opinnäytetöiden lähteiden käytön eroavaisuuksia ja käytettyjen aineistotyyppien eroavaisuuksien tutkimista. Yleisimmin lähdeanalyysia on käytetty vertailtaessa lähteiden saatavuutta kirjaston kokoelmaan nähden. Saarinen (2017) tutki, olivatko opinnäytetöiden lähteinä käytetyt aineistot Lahden ammattikorkeakoulun ohjeistuksen mukaisia. Lähdeanalyysimenetelmällä ei kuitenkaan ole aiemmin tutkittu kuntoutusalan opinnäytetöitä, joten aihe on tuore ja mielenkiintoinen.

## 2 AMMATTIKORKEAKOULUOPINNOT

Ammattikorkeakoulut ovat tuottaneet asiantuntijoita kohta kolmen vuosikymmenen ajan vuonna 1992 käynnistyneen väliaikaisen ammattikorkeakoulukokeilun myötä. Koulutus uudistus on valtakunnallisessa mittakaavassa ollut merkittävä ammatillisen koulutuksen kentällä. (Hietanen 2020.) Mielenkiinto ammattikorkeakouluja kohtaan on kasvanut jatkuvasti viime vuosina (Ammattikorkeakouluopinnot 2021).

Ammattikorkeakouluissa annetusta opetuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella Asetus ammattikorkeakouluista 2014/1129. Asetus käsittää Suomessa toimivien ammattikorkeakoulujen tutkinnot, tutkintotavoitteet ja opintojen rakenteet (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014). Ammattikorkeakouluopetusta järjestetään Suomessa tällä hetkellä 22 oppilaitoksessa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021a). Ammattikorkeakoulujen toimiluvassa määrätään, mitä ammattikorkeakoulututkintoja ja tutkintonimikkeitä kunkin ammattikorkeakoulun tulee antaa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021b).

Ammattikorkeakoulussa suoritettavat tutkinnot ovat ammattikorkeakoulututkintoja ja ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot ovat koulutusalaan riippuen laajuudeltaan joko 180, 210, 240 tai 270 opintopistettä. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on joko 60 tai 90 opintopistettä. Ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittamaan pääsemiseksi edellytetään ammattikorkeakoulututkinnon suorittamista sekä saman alan ammatillista työkokemusta vähintään kolmen vuoden ajalta. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen on mahdollista hakeutua ammatillisen opettajan tutkintoa suorittamaan. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014.)

Ammattikorkeakoululain 2014, 4 § mukaan ”ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakoulutasoista opetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin”. Näiden lisäksi ammattikorkeakoulujen tehtävänä on harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta työelämän ja aluekehitystä edistävän elinkeinoelämän uudistamisen näkökulmista soveltavan tutkimus- ja kehittämistyön, innovaatiotoiminnan ja taiteellisen toiminnan avulla. Ammattikorkeakoulujen keskeinen tehtävä on myös yksilön jatkuvan ammatillisen kasvun tukeminen. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014.)



Ammattikorkeakoulututkinnon opintojen tavoitteena on, että tutkinnon suorittanut omaa laaja-alaiset käytännölliset tiedot ja taidot sekä oman alansa asiantuntijatehtävissä toimimiseen tarvittavat teoreettiset perusteet. Opinnoissa tavoitellaan myös valmiuksia oman alansa kehittymisen seuraamiseen ja edistämiseen sekä oman ammattitaidon ylläpitämiseen ja elinikäisen oppimisen merkityksen ymmärtämiseen. Tavoitteena on myös hankkia opintojen aikana riittävät valmiudet oman alansa kansainvälisessä yhteistoiminnassa tarvittaviin viestintä- ja kielitaitoihin. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014.)

Tutkintoon johtavan korkeakouluopetuksen lisäksi ammattikorkeakoulujen keskeisenä tehtävänä on työelämää ja aluekehitystä edistävä soveltava tutkimus- ja kehitystyö erikoistumis- ja täydennyskoulutusten avulla. Erikoistumiskoulutusten tavoitteena on osaamisen vahvistaminen vaativissa asiantuntijatehtävissä syvällisen erityisosaamisen ja monialaisen kokonaisuuksien hallinnan tehtävissä. Täydennyskoulutukset ovat yrityksille ja muille yhteistyötahoille räätälöityjä koulutuksia ajankohdan elinkeino- ja työvoimatilanteeseen sekä -tarpeisiin perustuen. Kummassakin koulutusmuodossa opinnot toteutetaan tutkimisen ja kehittämisen näkökulmasta alan uusimmat tutkimustiedot ja -tulokset huomioiden. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014.)

## **2.1 Toimintaterapian opinnot**

Toimintaterapian tutkinto-ohjelman opinnot (210 op) suoritetaan ammattikorkeakoulutuksesta laadittujen ohjeistusten mukaan. Ammattikorkeakouluilla on lupa laatia tutkinto-ohjelman perusteena oleva omat opetussuunnitelmansa. Suomessa kaikki toimintaterapian koulutus on kansainvälisesti vertailukelpoista tutkinto-ohjelmien opintosuunnitelmien vastatessa Toimintaterapeuttien maailmanliiton World Federation of Occupational Therapists kansainvälisiin standardeihin. (Harra, Arola, Hautala, Haldin, Lautamo & Nevalainen 2019, 51.) Toimintaterapiaopintojen tavoitteena on antaa valmiudet työskennellä toiminnallisen terapian asiantuntijana sosiaali-, terveys- ja kuntosalujen tieteellistä asiantuntemusta edellyttävissä tehtävissä. (Oamk 2022.) Toimintaterapian ammattikorkeakouluopinnot suorittanut ja Valviralta luvan saanut toimintaterapeutti saa käyttää laillistetun toimintaterapeutin nimikettä (Toimintaterapeuttiliitto 2022).

Toimintaterapian päätiealueena on toiminnan tiede, joka tutkii kaikenikäisten ihmisten toimintaa ihmisen omassa arjessa ja ympäristössä. Toiminnan tutkimus kohdistuu toimintaterapian onnistumisen kannalta keskeisiin ilmiöihin, kuten toiminnan terapeuttisen luonteen sekä toiminnan merkityksen ja niihin liittyvien yksilöllisten valintojen vaikutusten tutkimiseen. Toimintaterapeutin tutkimus tuottaa empiiristä näyttöä toimintaterapian luotettavista ja suositeltavista menetelmistä. Näyttöön perustuvan toimintaterapian (evidence-based occupational therapy) tiedonhankinta ja käyttö opiskellaan tutkinto-ohjelmassa. Tieteelliseen tietoon ja tieteellisiin menetelmiin perustuvilla opinnoilla pyritään tuottamaan palveluita parhaalla mahdollisella saatavilla olevalla tiedolla. (Harra, Arola, Hautala, Haldin, Lautamo & Nevalainen 2019, 50-53.)

Toimintaterapian opinnoissa keskeisiä opiskelualueita ovat asiakaslähtöiset arviointimenetelmät, kuten toiminnan havainnointi, haastattelut, toimintakykytestit sekä reflektiiviset- ja itsearviointimenetelmät. Opinnoissa perehdytään toimintaterapian tutkimus- ja terapiamenetelmiin sekä näyttöön perustuviin menetelmiin. Opinnoissa käytetty tutkimus- ja teoriatieto sisältää pääasiassa ulkomaista tutkimustietoa. Menetelmiin tutustutaan kontaktiopetuksessa, itsenäisissä oppimistehävissä, tehtävien reflektoinneissa sekä työpajoissa ja työelämässä tapahtuvissa harjoitteluissa. (Oamk 2022.)

Toimintaterapian tavoitteena on mahdollistaa merkityksellinen ja toimiva arki asiakkaalle yhdessä asiakkaan ja hänen lähipiirinsä kanssa. Toiminnan keskiössä on asiakas ja hänen rooliaan ja vastuutaan kuntoutumisessaan korostetaan. Toimintaterapiassa ominaista on terapiaprosessin etenemisen jatkuva arviointi, suunnittelu ja toteutus. Asiakastyön lisäksi toimintaterapeutti toteuttaa toiminnallisten ja esteettömien asumisympäristöjen suunnittelua sekä muutostöiden toimeenpanoa. Toimintaterapeutin työssä edellytetään sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja moniammatillisten työryhmien jäsenenä. Toimintaterapeutin työssä vaaditaan rohkeutta osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, jotta kaikilla ihmisillä olisi mahdollisuus käyttää kyvykkyytään elämässään ja asuinympäristössään. (Oamk 2021a.)

Toimintaterapian työaloihin kuuluvat lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, kuntouttava työtoiminta, päihdeasiakkaiden kuntoutus, työterveyshuollon kuntoutustyö, ikääntyneiden kuntoutus sekä teknologiaperusteisten ja muiden apuvälinesuosittelun laatiminen ja hankintaprosessiin osallistuminen. Toimintaterapeutit työskentelevät monipuolisesti terveydenhuollossa, varhaiskasvatuksessa, kuntoutus- ja tutkimuskeskuksissa, sairaaloissa sekä erilaisissa kehittämis- ja projektitehtävissä. (Oamk 2021a.)

## 2.2 Opinnäytetyö ammattikorkeakoulussa

Opinnäytetyön tekeminen on kokonaisvaltainen prosessi, jossa arvioidaan opiskelijan kehittymistä ja asiantuntijatyöhön kasvamista. Opinnäytetyöprosessi koostuu vaiheista, joita ovat aiheen valinta ja opinnäytetyöhankkeen suunnittelu, tietoperustan kehittäminen, aineiston keruu ja analyysi, kehittämisideoiden kehittäminen ja arviointi sekä opinnäytetyön raportin kirjoittaminen. Vaikka prosessissa on yhteisiä vaiheita, niin jokaisen opiskelijan opinnäytetyö on kuitenkin yksilöllinen tuotos. Opinnäytetyössä tarvittavia valmiuksia karttuu opiskelijalle koko opiskelun ajan teoriaopinnoista ja ammatillisesta harjoittelusta. (Oamk 2016.)

Opinnäytetyön avulla opiskelija voi osoittaa osaamisensa kehittämis- ja tutkimustyössä. Opinnäytetyöprosessissa opiskelija syventää osaamistaan jollekin alansa erikoisalueelle. Opinnäytetyön tekemisessä opiskelija oppii tunnistamaan ammatillisen tehtäväalueensa keskeisiä kehittämisen kohteita ja etsimään uusia vaihtoehtoja ja ratkaisuja työelämän toimintamalleihin. Sen avulla pyritään ammatillisen osaamisen laajentamiseen ja asiantuntijaksi kasvamiseen. Opinnäytetyöprosessi voi käynnistyä jo opintojen alkuvaiheessa opintoja. Edellytys prosessin käynnistymiselle on, että tutkimus- ja kehitystyön sekä opiskeltavan alan ammattiopintoja on riittävästi suoritettuna. (Koivisto & Aro 2019.)

Opinnäytetyön aiheen valinnan taustalla ovat usein ammattialan ajankohtaiset teemat. Opinnäytetyön aihe voi tulla toimeksiantona joko tutkimus- tai kehittämishankkeen myötä tai alan asiantuntijan ehdotuksena. Opinnäytetyön idea voi syntyä myös opiskelijan itsensä sopivaksi ja/tai tarpeelliseksi katsomasta ajankohtaisesta aiheesta. Työn tilaajan puolelta opinnäytetyön tavoitteena on saada hankitun ja sovelletun tutkimustiedon avulla uudenlaisia tuotteita ja palveluita sekä palvelu- ja tuotantoprosesseja eri järjestelmien käyttöön. (Oamk 2016.)

Opinnäytetyöprosessiin kuuluu ohjaustilanteisiin ja opinnäytetyöseminaareihin osallistuminen sekä raportin esittäminen sen valmistuttua. Näiden jälkeen opiskelija kirjoittaa opinnäytetyöhön ja -prosessiin liittyvän kypsyysnäytteen. Seuraavaksi prosessiin osallistuneet yhteistyötahot, opiskelija ja ohjaaja tekevät opinnäytetyön arvioinnit, jonka jälkeen työ talletetaan joko Theseukseen tai Oamkin intranettiin. (Oamk 2021b.)

Toimintaterapeuttien tutkinto-ohjelman mukaan opiskelijalta vaaditaan opinnäytetyössä tietoperustaan aiheen kannalta olennaisten käsitteiden määrittelyä, niiden välisten yhteyksien määritte-

lyä sekä yhteenvedon kokoamista aiheeseen liittyvistä aiemmista tutkimuksista ja näyttöperusteisesta luotettavasta tiedosta. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää opiskelijan taitoa hankkia, käyttää, ja viestiä asiantuntijatieta. Opinnäytetyön tekemisessä vaaditaan kriittistä ajattelua ja informaatiolukutaitoa. Viestintä- ja vuorovaikutustaitojen lisäksi tietotekniset taidot kehittyvät. (Oamk 2021b.)

Ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet noudattamaan tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistusta sekä hyvästä tieteellisestä käytännöstä että ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisistä periaatteista (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2022). Myös Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston laatima Opinnäytetöiden eettisten suositusten noudattaminen on opiskelijan vastuulla (Arene 2022). Tavoitteena eettisistä näkökulmista on, että opinnäytetyöprosessissa opiskelija oppii ja omaksuu hyvän tieteellisen käytännön ja tutkimuseettiset periaatteet ja noudattaa niitä koko opinnäytetyöprosessin ajan (Koivisto & Aro 2019).

### **2.3 Tutkimustiedon opinnot Oamkin toimintaterapian tutkinto-ohjelmassa ja tiedonhaun ohjaus Oulun yliopiston kirjastossa**

Opinnäytetyön tekemiseen valmistautuminen alkaa tutkinto-ohjelman alussa tutkimusmenetelmäkurssien myötä. Nykyisessä Oulun ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman mukaisessa toimintaterapian tutkinto-ohjelmassa tutkimustyötä opiskellaan Tutkivan kehittämisen opintokokonaisuudessa (10 op) Tutkimustyöhön opiskelijat syventyvät ammattikorkeakoulun lehtorien ohjaamina. Tiedonhaun opetuksen antaa informaatioalan asiantuntija, jolla on myös pedagogista ammattillista osaamista. (Oamk 2021e; Oamk 2021d; Sormunen-Harvey 2021.)

Opinnäytetyön tekemisessä opiskelijalla on mahdollisuus saada tukea tiedonhakuun Oulun yliopiston kirjastosta Hakupaja-palvelun kautta (Sormunen-Harvey 2021; Oamk 2021 koulu-tus/kirjasto; Oulun yliopiston kirjasto 2021c). Ennen opinnäytetyökohtaisesti tapahtuvaa tiedonhaun ohjausta Hakupajassa opiskelija tutustuu ja perehtyy alansa tiedonhakuun kirjaston sivuilla olevien alojen mukaisesti ryhmiteltyjen aineistojen ja tiedonlähteiden oppaiden avulla (Oamk 2021c.; Oulun yliopiston kirjasto 2021a; Oulun yliopiston kirjasto 2021b; Sormunen-Harvey 2021). Itsenäistä tiedonhakua ohjaa opiskelijan laatima käsitekartta, johon opiskelija on kartoittanut opinnäytetyönsä aihealueiden käsitteitä (Sormunen-Harvey 2021).

Alansa tiedonhakuun tutustumisen ja käsitekarttojen laatimisen jälkeen opiskelija varaa Hakupajaan ajan informaattikon tai tietoasiantuntijan luo. Ohjauksessa opiskelija perehdytetään tietokantojen ja viitteidenhallintaohjelmien käyttöön. (Sormunen-Harvey 2021; Oulun yliopiston kirjasto 2022c.) Opiskelijalla on opiskeluoikeutensa puitteissa varsin laajat käyttöoikeudet Oulun ammattikorkeakoulun painettuihin ja e-aineistokokoelmiin, Oulun yliopiston painettuihin aineistoihin, Varastokirjaston kokoelmiin sekä Arton kotimaisten artikkelien viitetietoihin (Oamk 2022). Opiskelija saa hHkupaja-ohjauksessa apua, mikäli hän tuntee tarvetta itsenäistä tiedonhakua tehtyään laajentaa tai syventää tiedonhakuja etukäteen laatimiensa käsitekarttojen pohjalta. Tätä ennen opiskelijan tulee olla toteuttanut tiedonhakua itsenäisesti Oulun yliopiston kirjaston ohjeiden avulla. (Sormunen-Harvey 2021).

## **2.4 Lähteidenkäytön ohjeistus Oamkissa**

Oamkin opinäytetyön ohjeessa (2016, 13) ohjeistetaan perehtymään tutkittavaan aihealueeseen alan teoreettista kirjallisuutta ja aikaisempia tutkimuksia lukemalla. On tärkeää alkuun selvittää, mitä asiasta on jo tutkittu ja millaista tietoa aiheesta on käytettävissä. Alan teorioihin tutustumalla saadaan aiheen valintaan sekä tutkimuksen näkökulmaan ja käypiin tutkimusmenetelmiin apua. (Oamk 2016, 13.)

Merkittävin tieto kehoitetaan etsimään uusimmista aihetta koskevista tutkimusjulkaisuista. Etenkin uusia tutkimusartikkeleita löytyy alan tieteellisistä kausijulkaisuista joko painetussa tai elektronisessa muodossa. Lähteidenkäytössä suositellaan myös ulkomaisten lähteiden käyttöä etenkin tietokantojen ja kausijulkaisuiden muodossa. Uusinta tutkimustietoa suositellaan, koska tieto kumuloituu aiempaan tietoon ja näin uusimmista löytyy tutkimuksista validein ja ajantasaisin tieto. (Oamk 2016, 13.)

Myös korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja julkisen sektorin organisaatioiden tuottamia tieteellisiä artikkeleita, tutkimuksia ja opinnäytetöitä suositellaan käytettävän ammattikorkeakoulujen opinäytetöiden lähteinä. Tieteellisten lähteiden lisäksi lähteinä voi käyttää asiantuntijahaastatteluja, ammatillisia julkaisuja ja järjestöjen verkkosivuja. Tutkittavan aiheen lähialoja ja läheisiä aihealueita on hyvä selvittää myös tiedon soveltamisessa omassa tutkimuksessa. Aiheesta ja opinäytetyön luonteesta, kuten painottuuko se tutkimukselliseen näkökulmaan vai kehittämisenäkökulmaan, riippuen opinäytetyössä lähteinä voivat toimia myös erilaiset tekniset oppaat, raportit,

muistiot, piirustukset, kuvat ja tuote-esitteet. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä edellytetään lähteiden olevan monipuolisesti valittuja. (Oamk 2016, 13.)

Lähteiden luotettavuus kehoitetaan aina tarkistamaan. Suositellaan käytettävän yleisesti tunnetun kustantajan julkaisuja ja tarkastusprosessin läpikäyneitä julkaisuja. Käytännössä siis tieteellisiä kausijulkaisuja, joissa kirjoitus on arvioitu asiantuntijan tai asiantuntijoiden toimesta, suositellaan käytettävän. Arvioinnin ansiosta julkaisua voidaan pitää tieteelliseen tutkimukseen sopivana ja luotettavana julkaisuna. Tutkitun alan asiantuntijoita, joihin alan tutkijat viittaavat omissa julkaisuissaan, ohjeistetaan käyttämään haastatteluihin sopivina informantteina. (Oamk 2016, 15.)

Opinnäytetyön ohjeessa kehoitetaan mahdollisuuksien mukaan pitäytymään alkuperäislähteissä, jotta lähteenä käytetty tieto säilyisi alkuperäistutkimuksen mukaisena. Lähteiden iästä oppaassa ei ohjata tiettyjen aikajaksojen sisälle. Lähteiden iästä mainitaan tiedon kumuloituvan tuoreimpiin tutkimuksiin. Internetin lähteistä opinnäytetyön ohjeessa mainitaan Internetin julkaisukynnyksen olevan matala ja kehoitetaan suhtautumaan sen käyttöön maltillisesti. Internetin lähteissä tiedon säilymistä ja muuttumattomuutta sekä lähteen alkuperän tarkistettavuutta pidetään epävarmoina ja siten ei-suositeltavina. (Oamk 2016, 15.)

Sormunen-Harvey (2021) kehottaa lähtemään etsimään tietoa monipuolisesti eri paikoista. Etukäteen ei kannata sulkea mitään kanavia pois, koska tietoa voi saada niin monesta paikasta. Tiedonhaun oppituntien tärkein asia on tietokantojen käyttöä koskeva osio, jossa tieteellisten tietokantojen käyttöä lähteinä opastetaan ja suositellaan. Ammattikorkeakoulutuksen opinnäytetöiden painotus on siis selkeästi tieteellisissä tutkimusjulkaisuissa Sormunen-Harvey korostaa. Kehotetaan tutustumaan myös tutkimusalueen lähialueiden kirjallisuuteen ja sieltä löytyviin omaan tutkimukseen soveltuviin lähteisiin. (Sormunen-Harvey 2021.)

Some-lähteetkin tiedonhaun opetuksessa mainitaan, sillä some-lähteet ovat koko ajan kasvava arkielämän tiedonlähde. Some-lähteiden kohdalla kehoitetaan tiettyyn varovaisuuteen ja kriittisyyteen niiden kanssa. Somesta löytyy eri aiheisia materiaaleja paljon. Tässä kohtaa lähdekritiikki astuu voimakkaasti kuvaan. Some-lähteen tulisi aina johtaa ammattikorkeakoulujen opinnäytetöissä sopiviksi katsottuihin lähteisiin, kuten tieteelliseen, ammatilliseen tai viranomaisaineistojen tutkittuun tietoon. Someen voi kuka tahansa kirjoittaa mitä tahansa ja lähteen alkuperän löydettävyyden on hataralla pohjalla. Lähteen alkuperän tavoittaminen ja säilyminen on tärkeää, jonka vuoksi

si ensisijaisesti olisi käytettävä alkuperäisiä lähteitä kaikessa valitussa lähdeaineistossa. (Sormunen-Harvey 2021.)

Toimintaterapian tutkinto-ohjelmassa opiskelevilla on kirjaston kautta käytössään useita ulkomaisia lehtiä. Tieteellisiä kausijulkaisuja opiskellaan käyttämään jo opiskelujen aikana. Joissakin tutkinto-ohjelmissa ulkomaisten lähteiden käyttö koetaan haasteelliseksi. Toimintaterapian opinnoissa tämä ei nouse esille. (Sormunen-Harvey 2021.)

Lähteiden iässä suositelluimpia ovat 0-3 vuoden ikäiset lähteet. Seuraavana ovat 4-7 vuoden ikäiset lähteet ja vähiten suositellaan käyttämään yli 7 vuoden ikäisiä lähteitä. Alakohtaisesti tiedon ja merkkiteorioiden vanhentuminen on hyvin erilaista, mutta terveysalalla yli 10 vuoden ikäistä lähdettä pidetään jo kriittisenä. Lähteen ikää pitää aina suhteuttaa alaan. (Sormunen-Harvey 2021.)

Lähteiden määrästä ei tiedonhaun opetuksessa esitetä lukumääräistä vaatimusta, vaan oletuksena on, että kun tehdään ammattikorkeakoulutasoista, opintopistemäärältäänkin laajaa tehtävää, lähteitä tulee opinnäytetyöhön riittävä määrä. Tiedonhankinnan opetuksessa ohjeistetaan myös, kuinka lähdemerkinnät tehdään oikein. (Sormunen-Harvey 2021.)

### 3 TIETEELLINEN TIETO JA TIETEELLINEN JULKAISEMINEN

Uuden tiedon etsintää voidaan pitää tieteen ytimenä. Tiede on luonteeltaan kriittistä ja reflektiivistä eli kaikki uusi tieto asetetaan uudelleen arvioitavaksi toistuvasti. Tieteellisen tiedon arvioinnin yhteydessä puhutaan informaatiolukutaidosta eli kyvystä arvioida kriittisesti tietoa ja tietolähteitä. (Karvonen & Kortelainen & Saarti 2014, 16.) Kriittisen ajattelun avulla saavutetaan uusia tapoja ymmärtää aiemmin tutkittu asia tai ilmiö. Tieteellisen tiedon syntymisen voidaan sanoa perustuvan kykyyn tiedostaa ja arvioida oman toiminnan perusteita. Tieteellinen tieto syntyy tiedon kumuloitumisesta aiempaan tietoon eli tieteellinen tieto on itse itseään korjaavaa. (Karvonen ym. 2014, 52.)

Tiedeviestintä käsittää sekä tutkijoiden keskeisen tieteellisen tiedon jakamisen että suurelle yleisölle kohdistetun viestinnän. Tutkijoiden välinen viestintä tarkoittaa käytännössä usein joko kirjojen, kirjojen osien tai tutkimusartikkeleiden kirjoittamista tieteellisiin aikakauslehtiin. Keskeistä asiantuntijoiden välisessä viestinnässä on uuden tiedon tuottamisen tarkoitus, ja tieteenalan edistämiseen vaikuttava tarkoitus. Tiedeviestintää on myös tietellisen tiedon levittäminen ympäröivään yhteiskuntaan kansalaisten käyttöön tutkijoiden kirjoittamien blogien ja muiden sosiaalisen median välineiden avulla. Tällöin puhutaan populaarisesta tiedeviestinnästä, mikä ei kuitenkaan ole tieteellistä tiedonvälitystä. (Karvonen ym. 2014, 49.)

Julkaisemisella mahdollistetaan tutkimuksen laadun ja sisällön arviointi. Tutkimustulosten tuominen julkisuuteen asettaa uuden tiedon ensin tiedeyhteisön kriittiselle arvioinnille. Tutkimustuloksista tulee kuitenkin osa tiedettä vasta julkaisemista seuraavan julkisen keskustelun ja kritiikin myötä. Julkaisemisella on tieteellisen tiedonvälityksen merkittävin rooli. (Karvonen ym. 2014, 12-16.)

#### 3.1 Tieteellinen julkaiseminen opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeen mukaan

Tieteellisten julkaisujen luokittelulle haluttiin luoda yhtenäiset ja kattavat toimintatavat ja -ohjeet koko korkeakoulusektorille tieteellisten julkaisujen tiedonkeruuta varten. Opetusministeriön julkaisutyypiluokittelun käsikirja 2010 luotiin vastaamaan tähän tarpeeseen. (OPM 2010, 3.) Myöhemmät Julkaisujen tiedonkeruun ohjeistukset tutkijoille eli päivitetty ohjeistukset perustuvat sa-



man julkaisutyypiluokittelun Käsikirja 2010 mukaiseen julkaisutyypien luokitteluun, joissa julkaisujen luokat on ryhmitelty hieman tiivistetyimmällä tavalla kuin alkuperäisessä ohjeistuksessa. Tässä lähdeanalyysissä käytetään alkuperäistä julkaisutyypien luokittelun Käsikirjaa 2010, koska sillä saadaan tutkimuksessa haluttuja tarkempia vastauksia tutkimuskysymyksiin.

Opetusministeriön julkaisutyypiluokittelun Käsikirja 2010 mukaan tieteellisiä julkaisuja yhdistää seuraavien ehtojen täytyminen:

- 1) Julkaisu tuottaa uutta tietoa eli kunkin tieteenalan vakiintuneita käytänteitä sovelletaan suhteessa uuden julkaisun sisältämiin tietoihin.
- 2) Julkaisun pitää olla todennettavissa joko uuden tutkimuksen avulla tai tutkimustulosten arvioitavissa siten että niitä voi hyödyntää jatkotutkimuksissa. Tutkimus täytyy toteuttaa käyttäen hyväksytyjä tieteellisiä menetelmiä.
- 3) Julkaisun täytyy olla bibliografisten tietojen osalta ja sopivan julkaisukanavan tai -kanavien kautta kaikkien asiasta kiinnostuneiden tutkijoiden saatavilla.
- 4) Julkaisun tulee käydä läpi arviointimenettely, jossa yksi tai useampi julkaisuntekijästä riippumaton asiantuntija arvioi esitetyn tutkimuksen. Mikäli julkaisulla ei ole käytettävissä vertaisarvioijaa, suorittaa julkaisun toimituskunta tieteellisiä arviointikäytäntöjä noudattavan arvioinnin.

Kohdassa 4 mainittua arviointimenetelmää kutsutaan vertaisarvioinniksi eli referee-arvioinniksi. Sen avulla selvitetään, täyttääkö tutkimustuloksia julkaiseva lehti, konferenssi tai kirjankustantaja tieteellisen yhteisön asettamat vaatimukset julkaisukelpoisuudesta, asettuuko työ oikeaan viitekehykseen aiempien tutkimusten osalta ja onko tutkimus muutoinkin oikeellinen. Vertaisarviointi on toteuttava aina ennen julkaisua. (OPM 2010, 5.) Vertaisarvioituille suomalaisille tiedejulkaisuille on otettu käyttöön vertaisarviointitunnus. Sen käyttöoikeus voidaan hakemuksesta myöntää tieteellistä julkaisutoimintaa toteuttaville kustantamoille ja tieteellisille seuroille ja yleiskustantamoille, joille tunnus voidaan myöntää tieteellisen tuotannon osalle. Vertaisarviointitunnuksen myöntämisestä vastaa Tieteellisen seurain valtuuskunta. (Tieteellisten seurain valtuuskunta 2020.)

Mikäli käytettävissä ei ole vertaisarviointia, julkaisun toimituskuntaa tai vertaisarviointitunnusta, tieteellisiksi julkaisijoiksi lasketaan kuuluviksi kaupalliset tieteelliset julkaisijat sekä kotimaiset ja ulkomaiset tieteelliset seurain. Tieteellisiksi julkaisijoiksi luetaan myös korkeakoulut ja valtion tut-

kimuslaitokset. Kaupallisen tieteellisen julkaisijan pääasiallisena toimialueena tulee olla tieteellisten julkaisuiden kustantaminen. (OPM 2010, 5.) Tieteellisten kustantajien määrittelyssä apuna toimii Suomen tiedekustantajien liitto ry:n jäsenrekisteri. (Suomen tiedekustantajien liitto 2022.)

### 3.2 Julkaisutyyppien luokittelu

Opetusministeriön julkaisutyyppiluokituksen Käsikirja 2010 ohjeistaa julkaisujen luokittelun toteuttavaksi seuraavasti;

**A. Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit**, joihin kuuluvat alkuperäisartikkelit ja katsausartikkelit tieteellisissä aikakauslehdissä, kirjan tai muun kokoomateoksen osat ja täydelliset artikkeliversiot konferenssijulkaisuissa. Artikkelien ja katsausartikkelien tulee olla alkuperäisartikkeleihin tai alkuperäisartikkeliaineistoon perustuvia vertaisarvioituja eli referee- tai peer review- arvioinnin läpikäyneitä julkaisuja. Kirjoissa kirjan, muun kokoomateoksen, tieteellisen vuosikirjan tai vastaavassa julkaistun artikkelin osalta kirjan toimituskunta on arvioinut artikkelin. Tähän luokkaan kuuluvat myös artikkelit konferenssijulkaisuissa, täydelliset kirjalliset versiot konferenssiesitelmistä ja artikkelit tieteelliseen seminaariin kutsutuista esitelmistä ja postereista, joiden tulee olla käynyt läpi referee- tai peer review -vertaisarviointi. Julkaisija luetaan tieteellisiin julkaisijoihin joko tutkijayhteisön vertaisarviointiin perustuen tai julkaisijan toimituskunnan vertaisarviointikäytäntöön perustuen. Artikkelit, jotka on sovellettu ammattiyhteisön käyttöön esimerkiksi käsi- ja oppikirjassa, eivät sisälly tähän luokkaan.

**B. Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset**, joihin kuuluvat vertaisarvioimattomat artikkelit tieteellisissä aikakauslehdissä, kirjan tai muun kokoomateoksen osat, artikkelit konferenssijulkaisuissa ja tieteelliseen seminaariin kutsutuista esitelmistä tai postereista tehdyt vertaisarvioimattomat artikkelit. Ryhmän artikkelit on arvioitu julkaisuissa, joilla on usein toimituskunta, mutta artikkeleita ei välttämättä ole vertaisarvioitu. Luokkaan kuuluvat lyhyet tutkimusselostukset, lyhyet katsausartikkelit, pääkirjoitukset, kirja-arvostelut sekä keskustelupuheenvuorot ja kommentit tieteellisissä aikakauslehdissä. Tutkimuslaitosten ja valtion virastojen kustantamissa kirjoissa ja kokoomateoksissa julkaistut artikkelit, jotka ovat lähempänä tieteellistä artikkelia kuin raporttia ja selvitystä. Julkaisijana toimii joko valtion tutkimusta tekevä organisaatio tai julkaisija on tieteellisen yhdistyksen tai seuran jäsen. Ammattiyhteisölle suunnatut sovelletut artikkelit ja oppikirja-

aineistot eivät kuulu tähän luokkaan, kuten eivät myöskään konferenssiesitelmien abstraktit ja posterit. Lyhyet esipuheet ja johdannot eivät myöskään sisälly luokkaan.

**C. Tieteelliset kirjat eli monografiat**, kuten kustannetut tieteelliset erillisteokset, toimitetut kirjat, kokoomateokset, konferenssijulkaisut, lehden erikoisnumerot tai käännökset, joissa toimittajan tieteellistä panosta edustaa laaja johdanto tai esipuhe. Julkaisija on jonkin tieteellisen seuran tai yhdistyksen jäsen tai valtion tutkimusta tekevä organisaatio. Tieteelliseksi monografiaksi laskeaan myös tieteelliset kaupalliset julkaisijat, joiden pääasiallinen toimialue on tieteellisten kirjojen ja lehtien kustantaminen.

**D. Ammattiyhteisön sovellettaviksi suunnatut julkaisut**, kuten **artikkelit ammattilehdessä, artikkelit ammatillisissa käsi- tai opaskirjoissa ja artikkelit ammatillisissa tietojärjestelmissä**. Luokkaan sisältyvät artikkelit ammatillisissa konferenssijulkaisuissa, tieteelliseen työhön perustuvat julkaistut kehittämis- ja tutkimusraportit tai tutkimus selvitykset, ammatilliseen käyttöön suunnatut oppikirjat, ammatilliset käsi- tai opaskirjat tai ammatilliset sanakirjat. Luokkaan kuuluvien julkaisujen pääasiallinen lukijakunta on kyseiselle alalle koulutettua ja soveltaa julkaisujen tietoa käytännön työssään. Luokkaan eivät kuulu pelkästään sisäiseen käyttöön tarkoitettuja julkaisuja. Artikkelien ei tarvitse perustua alkuperäistutkimukseen. Kustantajana on yleensä julkinen taho kuten ministeriö tai valtion tutkimuslaitos. Julkaisijana voi toimia tieteellinen kustantaja tai muu kustantaja.

**E. Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut**, joilla on yhteys kirjoittajan tutkimustyöhön. Näihin kuuluvat yleistajuisten kirjojen lisäksi yleistajuiset artikkelit suurelle yleisölle suunnatuissa sanoma- tai aikakauslehdissä.

**F. Julkinen taiteellinen tai taideteollinen toiminta**. Näihin kuuluvat julkaistut itsenäiset taiteelliset (mm. romaanit, runoteokset, sävellykset, sanoitukset ja näytelmät) teokset, jotka täyttävät taiteellisen ja taideteollisen toiminnan määritelmän.

**Opinnäytteet** jaotellaan OPM:n Käsikirja 2010 luokittelussa seuraavasti; ammattikorkeakoulututkintojen opinnäytetyöt, kandidaatintyöt, Pro gradut, diplomityöt, ylempien ammattikorkeakoulututkintojen opinnäytetyöt, lisensiaatintyöt, monografiaväitöskirjat ja artikkeliväitöskirjat luetaan kuuluviksi samaan ryhmään. (OPM 2010, 15-16.)

Tässä lähdeanalyysissä ko. luokka on muodostettu OPM:n Käsikirja 2010 ohjeistuksesta poikkeavalla tavalla tutkimuksen analysoinnin ja vastausten kannalta sopivammaksi. Muutoksen tarkemmat perustelut esitetään kappaleessa 5.2 Lähteiden luokittelu tutkimuksessa. Lisäksi opetusministeriön julkaisutyypin luokittelussa mainitaan luokat **Patentit ja keksintöilmoitukset** sekä **Audiovisuaaliset aineistot ja tieto- ja viestintätekniiset ohjelmat**, mainitaan vain tässä kohtaa, sillä ko. luokkia ei esiinny tutkittavien opinnäytetöiden lähteissä (OPM 2010, 16)

Viime vuosina tieteellistä julkaisemista on alettu toteuttaa laajasti avoimen tieteen periaatteella. Tämän open access -tyylillä toteutetun julkaisemisen tarkoituksena on nopeuttaa tieteen kehitystä ja saavutettavuutta kaikille lukijoille avoimen ja ilmaisen tiedon jakamisen avulla. OPM:n julkaisutyypiluokittelussa open access -julkaisua ei kuitenkaan luokitella julkaisumuodoksi, vaan sen katsotaan olevan julkaisun ominaisuus. (OPM 2010, 7.)

### **3.3 Julkaisujen kieli**

Opetusministeriön julkaisutyypin luokittelussa ei varsinaisesti jaotella julkaisuja kotimaiseen ja kansainväliseen julkaisemiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön keräämissä tiedoissa tutkimusjulkaisut kuitenkin jaotellaan kotimaisiin julkaisuihin, joihin kuuluvat ensisijaisesti Suomessa luokitellut tutkimusjulkaisut, sekä kansainvälisiin julkaisuihin, joissa julkaisija on joko ei-suomalainen tai ensimmäinen julkaisu on tapahtunut ulkomailla. Tieteellisessä kirjoittamisessa käytetään erikielisiä lähdeaineistoja. Tieteellinen julkaisukieli on nykyään useimmiten englanti. (OPM 2010, 6.)

### **3.4 Julkaisujen ikä**

Julkaisuvuodella tarkoitetaan vuotta, jolloin julkaisu on ensimmäistä kertaa julkaistu täydelliset viittaustiedot sisältävänä versiona. Täydellisissä viittaustiedoissa ilmenee julkaisuvuoden lisäksi julkaisun volyymi, julkaisun numero ja julkaisun sivunumerot. Julkaisuvuosi kuuluu aina olla näkyvässä julkaisussa tai julkaisemisen ajankohta on vähintään oltava todennettavissa julkaisijan toimesta. (OPM 2010, 7.)

## 4 LÄHDEANALYYSI

### 4.1 Lähdeanalyysi tutkimusmenetelmänä

Tieteenalojen viitatuimpia julkaisuja, tutkijoiden tai tutkimusryhmien tieteellisten julkaisuiden määrää ja niiden saamia viittauksia tutkitaan bibliometriikan menetelmin (Forsman 2016, 37-39, 52). Yksi bibliometriikan osa-alue on lähdeanalyysi, jonka avulla tutkitaan tutkimusalalla käytettyjä merkittäviä julkaisuja. Lähdeanalyysin tutkimusjoukko voidaan rajata käsittelemään tietyn organisaation julkaisuja, kuten kirjaston kokoelmaa kirjaston palvelujen saatavuutta arvioitaessa. Lähdeanalyysin tavoitteena on yleensä tieteellisen tutkimusviestinnän tarkastelu eli julkaisujen kiinnostavuuden ja käytön arviointi. (Forsman 2016, 53.)

Lähdeanalyysissa tutkimusaineisto muodostuu julkaisujen lähdeluetteloissa esiintyvistä lähteistä. Tutkimusaineiston avulla voidaan kartoittaa mihin aineistoihin kirjoittaja vetoaa tekstissään. (Kortelainen 2010, 257.) Lähteiden bibliografisten tietojen avulla voidaan tarkastella tutkimuksessa käytettyjen julkaisuiden määrää ja ominaisuuksia. Tyypillisesti lähdeanalyysin avulla tarkastellaan julkaisuvuotta, julkaisukieltä, julkaisumuotoa tai -tyyppiä sekä julkaisun aihetta. Lähdeanalyysin avulla tutkitaan eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä lähteiden käytössä eri tieteenalojen ja aikakausien välillä. Lähdeanalyysin tutkittavista yksiköistä koostetaan havaintomatriisi. (Wilen & Kortelainen 2010, 160-162.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään kohteen kokonaisvaltaiseen tutkimiseen (Tuomi & Sarajärvi 2018, 26-27). Laadulliselle tutkimukselle on luonteenomaista, että aineistosta ei voi tunnistaa suoria syy-seuraus-suhteita vaan tutkiminen on ennemminkin ilmiön ymmärtämistä ja tulkintaa. Laadullisen tutkimuksen kohde voi kuitenkin olla myös numeerinen aineisto kuten tilasto, jolloin määrälliset arvot tulkitaan laadullisesti. Tutkimuksen tulos on siten tulkintaa arvojen suhteesta toisiinsa ja kontekstiinsa. (Juhila 2022.) Laadullinen lähdeanalyysi on ainoa menetelmä tutkittaessa opinnäytetöiden lähteissä julkaisutyyppien käyttöä (Wilen & Kortelainen 2010, 161). Tässä lähdeanalyysissä vertaillaan lähteiden luokituksen avulla saatuja tietoja Oamkin opinnäytetöissä käytettävien lähteiden suosituksista annettuun ohjeistukseen.

## 4.2 Lähdeanalyysimenetelmän käyttö aiemmin tehdyissä opinnäytetöissä

Aiemmin Suoniemi Emma (2018) on tutkinut Tampereen ammattikorkeakoulun kirjaston elektronisten aineistojen käyttöä opinnäytetöiden lähteenä ja saatavuutta Tampereen ammattikorkeakoulun kirjastosta. Vuonna 2018 valmistuneessa tutkimuksessa kartoitettiin kahta eri koulutusohjelmaa ja niiden käyttämiä aineistotyyppisiä. Lähdeanalyysissä oli arvioitu myös tiedonhaun ohjauksen määrän vaikutusta opinnäytetöiden lähteiden valintaan.

Laurea - ammattikorkeakoulussa Kalema ja Jokiranta (2017) tutkivat lähdeanalyysimenetelmällä 150 AMK- ja YAMK-opinnäytetyötä. Tutkimisen kohteena oli alakohtaisten eroavaisuuksien selvittäminen aineistotyyppien käytössä, lähteiden määrissä ja kielissä. Julkaisutyypeistä tutkittiin erityisesti verkkolähteiden, tieteellisten artikkeleiden sekä väitöskirjojen, pro gradu -tasoisten ja AMK-tutkintojen opinnäytetöiden käyttöä lähdeaineistoina. Lähdeanalyysissä selvitettiin myös tutkimusmenetelmäaineiston ja viranomaistiedoksi luokiteltujen aineistojen käyttöä lähteinä.

Lähdeanalyysiä toteutti myös Sanna Saarinen tutkiessaan (2017) Lahden ammattikorkeakoulusta keväällä 2016 valmistuneiden opinnäytetöiden lähteiden käyttöä. Tutkimuksessa selvitettiin elektronisten aineistojen käytön muuttumista sekä Lahden korkeakoulukirjaston Tiedonhankintaklinikan toiminnan vaikutusta lähteiden käyttöön. Lähdeanalyysissä tutkittiin myös, olivatko opinnäytetöiden lähteinä käytetyt aineistot Lahden ammattikorkeakoulun ohjeistuksen mukaisia.

Tuominen Liisi (2013) teki Turun ammattikorkeakoulun kirjaston toimeksiantona lähdeanalyysin kolmen eri koulutusohjelman opinnäytetöiden lähteiden käytöstä. Työssä pääpaino oli tutkia elektronisen ja painetun aineiston käytön eroavaisuuksia, käytettyjä kieliä sekä lähteiden ikää. Lisäksi tutkittiin lähteiden saatavuutta ja löytyvyyttä kirjaston kokoelmätietokannoista ja vapaasti internetistä.

Viime vuosina opinnäytetöitä tutkivissa lähdeanalyyseissa onkin keskitytty tutkimaan pääasiassa aineistotyyppijaottelua, tutkinto-ohjelmien välisiä eroavaisuuksia sekä lähteiden saatavuutta verkosta ja/tai ammattikorkeakoulukirjastoista. Tämän lähdeanalyysin haluttiin perustuvan Opetusministeriön julkaisutyyppiluokittelun Käsikirja 2010 ohjeistukseen tieteellisten julkaisuiden luokittelusta, jotta saataisiin selville millaisia tieteellisiä julkaisuja ja muita lähteitä toimintaterapian tutkinto-ohjelman opinnäytetöissä eri vuosina on käytetty.

## 5 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA LÄHDEANALYYSIN KULKU

### 5.1 Tutkimuskysymykset

Tämän lähdeanalyysin tavoitteena oli selvittää

1. Millaisia lähteitä Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapian tutkinto-ohjelman opinnäytetöissä vuosina 1996, 2008 ja 2020 oli käytetty? Tutkittavat osa-alueet olivat käytettyjen lähteiden määrä, julkaisumuoto, kieli ja ikä.
2. Millaisia eroavaisuuksia eri vuosina valmistuneiden opinnäytetöiden lähteiden käytössä esiintyi?
3. Vastasiko lähteiden käyttö Oulun ammattikorkeakoulun opinnäytetöille asetettuja tavoitteita lähteiden käytön osalta?

### 5.2 Lähteiden luokittelu tutkimuksessa

Lähteiden luokitus tehtiin lähdeanalyysissä pääasiallisesti OPM:n tieteellisten julkaisuiden luokittelun ohjeistuksen mukaisesti (OPM 2010, 8-15). Julkaisujen luokittelussa huomioidaan, mikä taho julkaisun on tehnyt ja kenelle julkaisu on suunnattu. Lähteiden luokat A - F on esitelty kappaaleessa 3.2 Julkaisutyypin luokittelu. Lähdeanalyysiin lisättiin muutamia OPM:n julkaisutyypin luokitteluun kuulumattomia luokkia, sillä ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden luonteesta johtuen tiedonantajina toimii myös lähteitä, joiden tausta ei ole tieteellinen. Lisäksi lähdeanalyysistä jätettiin pois kaksi OPM:n julkaisutyypin luokittelun luokitteluun kuuluvaa luokkaa, koska näihin luokkiin kuuluvia julkaisuja ei esiintynyt tutkimusaineistossa.

Lisättyihin luokkiin kuuluvat ammattikorkeakoulun opinnäytetöissä yleisesti esiintyvät lähteet, joita ovat julkisten palveluiden tuottajat, kuten kunnat ja kaupungit, kolmannen sektorin yhdistykset ja järjestöt sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluita tuottavat yritykset. Asiantuntijoiden haastattelut, viestit ja luennot ovat yksi informanttien osallistumisesta muodostettu luokka.

Samoin sosiaali-, terveys- ja kuntoutusaloja sääteleviä lakeja ja asetuksia, standardeja ja tilastoja, ministeriöiden ja tutkimuslaitosten tiedotteita sekä julkisen sektorin opetus- ja toimintasuunnitelmia esiintyi alustavassa lähdeluettelojen tutkimisessa, joten myös tälle ryhmälle muodostettiin oma luokka. Myös mahdollisesti alkuperältään selvittämättömäksi jääville lähteille tehtiin oma luokkansa.

OPM:n julkaisutyypiluokittelussa opinnäytteet -luokkaan luokitellaan ammattikorkeakoulututkin-  
tojen opinnäytetyöt, kandidaatintyöt, pro gradut, diplomityöt, ylempien ammattikorkeakoulututkin-  
tojen opinnäytetyöt, lisensiaatintyöt, monografiaväitöskirjat ja artikkeliväitöskirjat. Tässä lähde-  
analyysissä opinnäytteet -luokka muodostuu AMK-opinnäytetöiden lähteiden analysoinnin kannal-  
ta tarkoituksenmukaisemmalla tavalla. Luokan muokkaamista tukee Itä-Suomen yliopiston ohjeis-  
tus, jossa väitöskirjat suositellaan kuuluvan omaksi ryhmäkseen erilleen muista opinnäytetöistä.  
Tässä tutkimuksessa väitöskirjojen kanssa samaan luokkaan luokitettiin tutkimuksessa esiintyvät  
lisansiaatin tutkimukset.

Muokatut, lisätyt ja poistetut luokat ovat:

**G. Väitöskirjat ja lisensiaatin tutkimukset** yliopistotasoisten perustutkintojen jälkeisissä jatko-  
opinnoissa suoritettut tieteelliset tutkimukset.

**H. Pro gradut, kandidaatintyöt, AMK-opinnäytetyöt ja YAMK-opinnäytetyöt** tutkimusjoukossa  
esiintyneet korkeakoulutasoisten perustutkintojen opinnäytetyöt.

**I. Lait ja asetukset, standardit ja tilastot, ministeriöiden ja tutkimuslaitosten tiedotteet sekä  
opetus- ja toimintasuunnitelmat** yhteiskunnan toimintaan liittyvät lakisääteiset julkaisut, muut  
yhteiskunnallisen toiminnan käytänteisiin liittyvät julkaisut, em. käytänteistä numeraalisesti kerto-  
vat julkaisut sekä yleistajuiset sanakirjat.

**J. Asiantuntijoiden haastattelut, kirjalliset viestit ja asiantuntijoiden pitämät luennot asian-  
tuntijoille** julkaisut, joissa viestintä perustuu asiantuntijoiden välisiin kontakteihin.

**K. Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten verkkosivut sekä muu viestintä suurelle ylei-  
sölle** yhteisöpalveluiden verkkosivuilla saatavat ohjeet ja opastukset sekä yhteistyökumppaneiden omaan toimintaan liittyvät julkaisut.



**L. Tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit** –julkaisujen alkuperä on tuntematon joko verkkolinkin aukeamattomuuden tai puutteellisten lähdemerkintöjen vuoksi.

Lähdeanalyysistä jätettiin pois luokat **Patentit ja keksintöilmoitukset** sekä **Audiovisuaaliset aineistot ja tieto- ja viestintätekniiset ohjelmat**, sillä kyseisiin luokkiin kuuluvia julkaisuja ei tutkimusjoukossa esiintynyt lainkaan.

### 5.3 Lähdeanalyysin toteutus

Tutkimusaineisto kerättiin kevään 2021 aikana. Tarkastelun kohteena oli vuosina 1996, 2008 ja 2020 Oamkin toimintaterapian tutkinto-ohjelmista valmistuneiden opinnäytetöiden lähteiden käyttö. Lähdeluetteloiden valinnassa pyrittiin siis mahdollisimman kattavaan määrään, jotta tutkimustuloksia voitaisiin pitää valideina.

Lähdeanalyysissa olivat mukana vuonna 1996 valmistuneista opinnäytetöistä kaikkien viiden valmistuneen opinnäytetyön lähteet, vuonna 2008 valmistuneista opinnäytetöistä kaikkien 12 valmistuneen opinnäytetyön lähteet ja vuonna 2020 valmistuneista 20 opinnäytetyöstä satunnaisesti valittujen 12 opinnäytetyön lähteet. Vuonna 2020 valmistuneita opinnäytetöitä oli kaikkiaan 20, mutta ko. vuonna valmistuneista opinnäytetöistä katsottiin tutkimuksen riittävän sama määrä lähdeluetteloita kuin vuonna 2008 valmistuneita opinnäytetöitä lähdeluetteloineen oli. Vuosi 2020 on vertailtavissa aiempiin vuosiin, koska siinä on yhtä monta lähdeluetteloita kuin isomman määrän opinnäytetöitä sisältävässä vuodessa.

Lähteet tutkittiin kunkin opinnäytetyön kaikista lähteistä. Opinnäytetöiden tuotosten, kuten oppaiden lähteet otettiin tutkimukseen mukaan. Mikäli varsinaisessa lähdeluettelossa ja tuotoksen lähdeluettelossa esiintyi täsmälleen sama lähde, käsiteltiin lähde tutkimusaineistossa vain kerran. Yhteensä tutkimuksessa oli 1521 lähdetä, joiden bibliografisista tiedoista saatiin tutkimuksen havaintomatriisi.

Uusimmat eli vuonna 2020 tehdyt opinnäytetyöt lähdeluetteloineen olivat löydettävissä Theseuksen tai Oamkin intran kautta. Vuosien 1996 ja 2008 opinnäytetyöt lähdeluetteloineen tilattiin Oulun yliopiston kirjastosta. Kaikkien opinnäytetöiden lähdeluettelot kopioitiin aineistoanalyysiä var-

ten. Lähdeluetteloista kerättiin tiedot kunkin lähteen julkaisumuodosta, iästä ja kielestä ja nämä havaintoyksiköt siirrettiin manuaalisesti excel-taulukoihin. Näin saatu havaintomatriisi analysoitiin excel-taulukoiden avulla. Tutkimusaineiston käsittely oli runsaasti aikaa vievä prosessi, jossa korostui huolellisuus tietojen luokituksen ja tarkkuus oikein merkitsemisen kohdalla.

Tutkimuksessa ei ole eroteltu sähköisiä tai painettuja aineistotyyppisiä omiksi ryhmikseen, vaikka useissa lähdeanalyysissä eri aineistotyyppien käyttöä vertaillaan. Tutkimusaineiston fyysisillä julkaisutyypeillä ei ollut merkitystä tutkimustulosten kannalta koska tutkimuksen tavoitteena ei ollut esimerkiksi kirjaston kokoelman kehittäminen. Sähköisen ja painetun aineiston vertaamattomuutta puolsi se, että OPM:n julkaisutyyppi-luokittelussa ei eritellä sähköisiä ja painettuja julkaisuja (OPM 2010, 6).

Julkaisujen alkuperää lähdettiin selvittämään bibliografisten tietojen perusteella. Hakuja tehtiin OULA-FINNA (Oulun yliopiston kirjasto), FINNA (Kansalliskirjasto), Julkari (STM:n hallinnonalan avoin julkaisuarkisto), TSV (Tieteellisten seurain valtuuskunta), Suomen tiedekustantajien liitto ja Google Scholar portaaleihin ja verkkosivuille. Myös Googlen vapaalla haulilla etsittiin tutkittavia lähteitä. Kirja-artikkelien haku OULA-FINNAn ”kansainväliset e-artikkelit ja e-kirjat” -hakukentästä johti usein julkaisun bibliografisiin tietoihin. OULA-FINNA -portaalissa oli myös selkeästi nähtävissä, kun artikkeli oli vertaisarvioitu.

Kausijulkaisujen tieteellisyyden tason tarkastaminen tapahtui Julkaisufoorumin tieteellisistä lehdistä tehdyn luokituksen avulla. Julkaisufoorumi -portaalin luokkiin 1 (perustaso), 2 (johtava taso) ja 3 (korkein taso) kuuluvat julkaisut luokiteltiin lähdeanalyysissä vertaisarvioituihin tieteellisiin julkaisuihin JUFO:n luokituksen mukaisesti. (Julkaisufoorumi 2022.) Muut Julkaisufoorumi -portaalissa arviointiin hyväksytyt julkaisut luokiteltiin vertaisarvioimattomiin tieteellisiin kirjoituksiin.

Lähdeanalyysin tutkimusjoukon lähteiden vertailtavuuden arvioinnin perusteena käytettiin vuonna 2016 käytössä ollutta Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjetta (Oamk 2016). Ohjeen versioista valittiin viimeisin tarkemman ohjeistuksen sisältävä versio. Kaikkiin kolmeen tutkimusvuoteen kohdistuvien ohjeistuksien hankkiminen ja etenkin vertailun suorittaminen olisi ollut hyvin haasteellista ja aikaa vievää. Vuoden 2016 jälkeen vastaavaa kirjallista ohjetta ei ole sisällytetty Oamkin opinnäytetyön ohjeeseen. Lähdeanalyysiä täydennettiin Oulun yliopiston kirjaston informaatikko Merja Sormunen-Harveyn haastattelulla. Hän on opettanut toimintaterapian tutkinto-ohjelmassa Tutkivan kehittämisen osaamisalueella tiedonhankintaa vuodesta 2021. Kaikkien

tutkimusvuosien opinnäytetyöt on tehty tätä aiemmin, joten yhteyttä tutkimusvuosien opinnäytetöihin ei ole olemassa. Hänen asiantuntemustaan tarvittiin täydentämään tietoja lähteiden käytön ohjeistuksesta, antamaan suuntaa antavaa tietoa lähteiden käyttämisestä. Lähteiden käytön tieteellisyyden arvioinnissa pyrittiin enemmän suuntaa antaviin vastauksiin kuin tarkkaan analyysiin.

## 6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkittavia lähteitä oli vuonna 1996 valmistuneissa töissä 128 kappaletta, vuonna 2008 valmistuneissa töissä 692 kappaletta ja vuonna 2020 valmistuneissa opinnäytetöissä 701 kappaletta. Kaikkiaan tutkittavia lähteitä lähdeanalyysissa oli 1521 kappaletta.

Vuoden 1996 opinnäytetöissä lähteitä oli työtä kohden käytetty 25 kappaletta. Vähiten lähteitä sisältävässä opinnäytetyössä oli käytetty 16 lähdettä. Isoin määrä oli 33 lähdettä.

Vuoden 2008 keskimääräinen määrä oli 57 lähdettä työssä. Pienin määrä oli 37 lähdettä ja enin määrä oli 107 lähdettä työssä.

Vuoden 2020 opinnäytetöissä lähteitä oli keskimäärin työtä kohden 58 kappaletta. Vähiten lähteitä sisältävässä työssä oli käytetty 38 lähdettä ja eniten sisältävässä oli 83 lähdettä.

### 6.1 Opinnäytetöissä käytettyjen lähteiden julkaisumuodot

Vuoden 1996 opinnäytetöiden lähteissä ammattiyhteisöille suunnattuja julkaisuja oli käytetty huomattavan iso määrä eli peräti 78,9 % kaikista käytetyistä lähteistä. Muut luokat jäivät tästä kauas ollen kaikki lukemiltaan alle 4 %. Toisena ryhmänä olivat 3,9 % osuudella vertaisarvioimat tieteelliset artikkelit sekä kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot. Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit muodostivat 3,1 % osuuden. Suurelle yleisölle suunnattuja julkaisuja samoin kuin tuntemattomiksi jääneitä lähteitä oli kumpiakin 2,3 % kaikista vuoden 1996 lähteistä. Tieteelliset monografiat -luokka, väitöskirjat ja lisensiaatintyöt -luokka sekä julkinen taiteellinen toimintaluokka muodostivat kukin 1,6 % osuudet. AMK-tutkintojen ja YAMK-tutkintojen opinnäytetöitä oli käytetty lähteenä 0,8 % verran. Lait, tilastot, tutkimuslaitosten tiedotteet – luokkaan sekä asiantuntijoiden haastattelut ja viestit -luokkaan ei kumpaankaan sijoittunut yhtään lähdettä. (Taulukko 1.)

TAULUKKO 1. Vuoden 1996 julkaisumuodot.

		lkm	%
A	Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit	4	3,1
B	Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset	5	3,9
C	Tieteelliset kirjat eli monografiat	2	1,6
D	Ammattiyhteisöille suunnatut julkaisut	101	78,9
E	Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut	3	2,3
F	Julkinen taiteellinen toiminta	2	1,6
G	Väitöskirjat ja lisensointityöt	2	1,6
H	Ylemmät ja alemmat korkeakoulututkintojen opinnäytetyöt	1	0,8
I	Lait, tilastot, tutkimuslaitosten tiedotteet	0	0,0
J	Asiantuntijoiden haastattelut ja viestit	0	0,0
K	Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot	5	3,9
L	Tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit	3	2,3
	<b>Yhteensä</b>	<b>128</b>	<b>100,0</b>

Vuonna 2008 tilanne oli pysynyt aika samanlaisena eniten julkaisuja sisältäneen ryhmän osalta. Ammattiyhteisölle suunnatut julkaisut muodostivat edelleen isoimman osuuden. Niitä oli nyt 69,2 % kaikista lähteistä. Toiseksi eniten julkaisuja sisältäväksi luokaksi nousivat vertaisarvioidut tieteelliset julkaisut 8,2 % osuudella. Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot (4,5 %), ylemmät ja alemmat korkeakoulututkintojen opinnäytetyöt (3,5 %), lait, tilastot, ja tutkimuslaitosten tiedotteet (3,3 %) sekä suurelle yleisölle suunnatut julkaisut (3,3 %) muodostivat seuraavat keskenään aika samansuuruiset osuudet lähteiden käytössä. Tuntemattomaksi jääneiden ja aukeamattomiksi todettujen linkkien osuus oli jopa 2,8 %. Tieteellisiä monografioita oli käytetty 1,9 %, vertaisarvioimattomia tieteellisiä kirjoituksia 1,2 % sekä väitöskirjoja ja lisensiaatintöitä 1,0 %. Julkinen taiteellinen toiminta- luokka sekä asiantuntijoiden haastattelut ja viestit- luokka olivat mukana kumpikin 0,6 % osuuksin. Vuoden 2008 opinnäytetöissä oli koko lähdeanalyysin ainut ranskankielinen lähde, joka oli vertaisarvioitu tieteellinen artikkeli vuodelta 2005. (Taulukko 2.)

TAULUKKO 2. Vuoden 2008 julkaisumuodot

		lkm	%
A	Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit	57	8,2
B	Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset	8	1,2
C	Tieteelliset kirjat eli monografiat	13	1,9
D	Ammattiyhteisöille suunnatut julkaisut	479	69,2
E	Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut	23	3,3
F	Julkinen taiteellinen toiminta	4	0,6
G	Väitöskirjat ja lisensiaatintyöt	7	1,0
H	Ylemmät ja alemmat korkeakoulututkintojen opinnäytetyöt	24	3,5
I	Lait, tilastot, tutkimuslaitosten tiedotteet	23	3,3
J	Asiantuntijoiden haastattelut ja viestit	4	0,6
K	Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot	31	4,5
L	Tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit	19	2,8
	<b>Yhteensä</b>	<b>692</b>	<b>100,0</b>

Vuonna 2020 ammattiyhteisöille suunnatut julkaisut olivat edelleen isoin luokka vieläkin peräti 53,5 % osuudellaan. Kahdesta edellisestä tutkimusvuodesta selkeästi isommaksi oli kasvanut vertaisarvioitujen tieteellisten artikkeleiden luokka ollen nyt 22,5 %. Kolmantena erottuvana ryhmänä oli suurelle yleisölle suunnatut julkaisut -luokka 8 % osuudella. Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot -luokan osuus oli 3,7 %, lait, tilastot ja tutkimuslaitosten tiedotteet -luokan 3,1 % sekä ylemmät ja alemmat korkeakoulututkintojen opinnäytetyöt -luokan 2,7 % osuudella. Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset (2,1 %), tieteelliset monografiat (2,1 %) sekä väitöskirjat ja lisensiaatintyöt (1,6 %) olivat seuraavina suluissa mainituin prosenttiosuuksin. Julkinen taiteellinen toiminta -luokka (0,3 %), asiantuntijoiden haastattelut ja viestit -luokka (0,1 %) sekä tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit -luokka (0,1 %) olivat mukana suluissa mainituin, hyvin pienin osuuksin. (Taulukko 3.)

TAULUKKO 3. Vuoden 2020 julkaisumuodot.

		lkm	%
A	Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit	158	22,5
B	Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset	15	2,1
C	Tieteelliset kirjat eli monografiat	15	2,1
D	Ammattiyhteisöille suunnatut julkaisut	375	53,5
E	Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut	56	8,0
F	Julkinen taiteellinen toiminta	2	0,3
G	Väitöskirjat ja lisensiaatintyöt	11	1,6
H	Ylemmät ja alemmat korkeakoulututkintojen opinnäytetyöt	19	2,7
I	Lait, tilastot, tutkimuslaitosten tiedotteet	22	3,1
J	Asiantuntijoiden haastattelut ja viestit	1	0,1
K	Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot	26	3,7
L	Tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit	1	0,1
	<b>Yhteensä</b>	<b>701</b>	<b>100,0</b>

Kaikkina tutkimusvuosina yhteensä selvästi eniten käytettiin ammattiyhteisölle suunnattuja julkaisuja 63 % julkaisuista oli edellä mainittuja. Toiseksi eniten kaikkia tutkimusvuosia tarkasteltaessa käytettiin vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita eli 14 % osuudella. Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut tulivat kolmantena ollen 5 % kaikista lähteistä. Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot olivat neljäntenä 4 % osuudella. Ylempien ja alemmien korkeakoulututkintojen opinnäytetyöt olivat lähteinä 3 % osuudella samoin kuin lait, tilastot ja tutkimuslaitosten tiedotteet. Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset ja tieteelliset monografiat muodostivat kumpikin 2 % osuuden. Tuntemattomiksi jääneiden sivustojen ja aukeamattomien linkkien osuus oli 2 % . Väitöskirjat ja liseniaatin tutkimukset sekä julkiset taiteelliset teokset muodostivat kumpikin 1 % osuuden lähteissä. Asiantuntijoiden haastattelut ja viestit jäivät alle prosentin osuudelle. (Taulukko 4.)

TAULUKKO 4. Kaikkien tutkimusvuosien julkaisumuodot.

		<b>lkm</b>	<b>%</b>
A	Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit	219	14
B	Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset	28	2
C	Tieteelliset kirjat eli monografiat	30	2
D	Ammattiyhteisöille suunnatut julkaisut	955	63
E	Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut	82	5
F	Julkinen taiteellinen toiminta	8	1
G	Väitöskirjat ja liseniaatintyöt	20	1
H	Ylemmät ja alemmat korkeakoulujen opinnäytetyöt	44	3
I	Lait, tilastot, tutkimuslaitosten tiedotteet	45	3
J	Asiantuntijoiden haastattelut ja viestit	5	0
K	Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot	62	4
L	Tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit	23	2
	<b>Yhteensä</b>	<b>1521</b>	<b>100</b>



## 6.2 Opinnäytetöissä käytettyjen lähteiden kielet

Vuonna 1996 opinnäytetöissä kotimaisten lähteiden käyttö oli suosittua. Suomenkielisiä lähteitä oli 80 % kaikista lähteistä. Englanninkielisiä lähteitä oli käytetty 19 %. Vain 1 % verran oli käytetty muita kuin kotimaisia tai englanninkielisiä lähteitä. Yhdestä ruotsinkielisestä lähteestä muodostui 1 % osuus. (Taulukko 5.)

TAULUKKO 5. Vuoden 1996 kielet.

	lkm	%
Suomenkieliset lähteet	103	80
Englanninkieliset lähteet	24	19
Muunkieliset lähteet	1	1
<b>Yhteensä</b>	<b>128</b>	<b>100</b>

Vuoden 2008 lähteissä suomenkielisiä oli käytetty edelleen eniten eli 67 %. Englanninkielisten lähteiden osuuden nousu oli huomattava ja niiden määrä miltei tuplaantui verrattuna aiempaan tutkimusvuoteen. Englanninkielisiä lähteitä oli käytetty 33 % vuonna 2008. Muunkielisten lähteiden osuus jäi alle 1 %, niitä löytyi lähteistä vain yksi ranskankielinen vertaisarvioitu julkaisu. (Taulukko 6.)

TAULUKKO 6. Vuoden 2008 kielet.

	lkm	%
Suomenkieliset lähteet	466	67
Englanninkieliset lähteet	225	33
Muunkieliset lähteet	1	0
<b>Yhteensä</b>	<b>692</b>	<b>100</b>

Vuoden 2020 opinnäytetöiden lähteistä englanninkielisiä oli selvästi yli puolet eli 58 %. Suomenkielisten lähteiden osuus oli 42 %. Muunkielisiä lähteitä ei ollut vuonna 2020 valmistuneissa opinnäytetöissä käytetty lainkaan. (Taulukko 7.)

TAULUKKO 7. Vuoden 2020 kielet.

	lkm	%
Suomenkieliset lähteet	295	42
Englanninkieliset lähteet	406	58
Muunkieliset lähteet	0	0
<b>Yhteensä</b>	<b>701</b>	<b>100</b>

Kaikkina kolmena tutkimusvuonna suomenkielisiä lähteitä oli käytetty 57 %, englanninkielisiä 43 % ja muunkielisiä 0 %. Lukumääräisesti muunkielisiä lähteitä löytyi kuitenkin kaksi kappaletta, joista yksi oli ruotsinkielinen ja yksi ranskankielinen. (Taulukko 8.)

TAULUKKO 8. Kaikkien tutkimusvuosien kielet.

	lkm	%
Suomenkieliset lähteet	864	57
Englanninkieliset lähteet	655	43
Muunkieliset lähteet	2	0
<b>Yhteensä</b>	<b>1521</b>	<b>100</b>

### 6.3 Opinnäytetöissä käytettyjen lähteiden iät

Vuonna 1996 valmistuneiden opinnäytetöiden lähteissä oli alle 5 vuoden ikäisiä lähteitä käytetty eniten eli 57 % osuudella. 17 % lähteistä osoittautui 5 – 9 vuoden ikäisiksi. 10 vuotta tai vanhempia lähteitä oli 26 % lähteistä. (Taulukko 9.)

TAULUKKO 9. Vuoden 1996 iät.

	<b>lkm</b>	<b>%</b>
alle 5 vuotta (1992-1996)	33	26
5-9 vuotta (1987-1991)	22	17
10 vuotta tai enemmän (1986 tai ennen)	73	57
<b>Yhteensä</b>	<b>128</b>	<b>100</b>

Vuoden 2008 opinnäytetöissä lähteiden iät jakautuivat aika tasan luokiteltujen ikäryhmien kesken. Alle 5 vuoden ikäisiä lähteitä oli 35 % kaikista lähteistä. 5-10 vuoden ikäisiä lähteitä oli käytetty vain hieman enemmän eli 37 %. 10 vuotta tai vanhempien lähteiden osuus oli pienin ollen 28 %. (Taulukko 10.)

TAULUKKO 10. Vuoden 2008 iät.

	<b>lkm</b>	<b>%</b>
alle 5 vuotta (2004-2008)	244	35
5-9 vuotta (1999-2003)	258	37
10 vuotta tai enemmän (1998 tai ennen)	190	28
<b>Yhteensä</b>	<b>692</b>	<b>100</b>

Vuonna 2020 opinnäytetöiden lähteissä 39 % osuudella eli eniten oli käytetty alle 5 vuoden ikäisiä lähteitä. Lähteistä 27 % oli 5-9 vuoden ikäisiä lähteitä. 10 vuotta tai vanhempia lähteitä oli käytetty 34 %. (Taulukko 11.)

TAULUKKO 11. Vuoden 2020 iät.

	lkm	%
alle 5 vuotta (2016-2020)	276	39
5-9 vuotta (2011-2015)	186	27
10 vuotta tai enemmän (2010 tai ennen)	239	34
<b>Yhteensä</b>	<b>701</b>	<b>100</b>

Kaikkia tutkimusvuosia tarkasteltaessa havaittiin, että tuoreimpia lähteitä oli käytetty 34 % eli eniten vuoden 2020 opinnäytetöissä. 5-9 vuoden ikäisiä lähteitä oli käytetty 37 % eli eniten vuoden 2008 opinnäytetöissä. 10 vuotta tai vanhempia lähteitä oli käytetty 57 % eli selkeästi eniten vuoden 1996 opinnäytetöissä. Eli tuoreimpia lähteitä löytyi eniten tuoreimman tutkimusvuoden eli vuoden 2020 opinnäytetöistä, vanhimpia lähteitä oli käytetty eniten vanhimman tutkimusvuoden eli vuoden 1996 opinnäytetöissä. (Taulukko 12.)

TAULUKKO 12. Kaikkien tutkimusvuosien iät.

lukumäärinä	1996	2008	2020	lkm	prosentteina	1996	2008	2020	%
alle 5 vuotta	33	190	239	<b>462</b>	alle 5 vuotta	26	27	34	<b>30</b>
5-9 vuotta	22	258	186	<b>466</b>	5-9 vuotta	17	37	27	<b>31</b>
10 vuotta tai yli	73	244	276	<b>593</b>	10 vuotta tai yli	57	35	39	<b>39</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>128</b>	<b>692</b>	<b>701</b>	<b>1521</b>	<b>Yhteensä</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>

#### 6.4 Lähteiden käytön eroavaisuudet kaikkien tutkimusvuosien aineistoissa

Kaikkia tutkimusvuosia tarkasteltaessa suurin osuus oli suomenkielisillä ammattiyhteisöille suunnatuilla julkaisuilla 36,9 % osuudella. Toiseksi suurin osuus oli englanninkielisillä ammatillisilla julkaisuilla 25,6 % osuudella. Kolmanneksi eniten oli käytetty englanninkielisiä vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita 13,7 % osuudella. Nämä kolme ryhmää olivat kärjessä erottuen selvästi muista lähteiden luokista.

Neljänneksi suurimpana ryhmänä oli suomenkieliset suurelle yleisölle suunnatut julkaisut 4 % osuudella. Suomenkieliset kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot olivat käytetyt 3,5 % osuudella. Suomenkieliset lait, tilastot ja tutkimuslaitosten tiedotteet olivat 3 % osuudella. 2,8 % osuuteen ylsivät suomenkieliset ylemmät ja alemmat ammattikorkeakoulututkintojen opinnäytetyöt. Suomenkielisiä tieteellisiä monografioita oli käytetty 1,6 % verran. Suomenkielisten tuntemattomien lähteiden ja linkkien osuus vaikuttaa suurelta, sillä niitä oli kaikista lähteistä 1,5 %. Tähän ryhmän suurin osuus koostui aukeamattomista linkeistä, varsinaisia tuntemattomia lähteitä, joissa julkaisun alkuperää ei saatu selville muusta kuin toimimattomasta linkistä johtuen, oli kaikista 1521 lähteestä vain 6 kappaletta.

Englanninkielisten suurelle yleisölle suunnattujen julkaisuiden osuus oli 1,3 %. Suomenkielisiä vertaisarvioimattomia tieteellisiä kirjoituksia oli käytetty 1,2 % osuudella. Suomenkielisiä väitöskirjoja ja lisensointitoita sekä englanninkielisiä vertaisarvioimattomia tieteellisiä kirjoituksia -luokkiin kuuluvia julkaisuja oli kumpiakin käytetty 0,9 % kaikista käytetyistä lähteistä. Lähes samaan ylsivät suomenkieliset vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit 0,7 % osuudella. Englanninkielisten kuntien, järjestöjen ja yritysten sivustot sekä suomenkielisten julkisten taiteellisten toiminnan julkaisut muodostivat kumpikin ryhmä 0,5 % osuuden. Edellisten kanssa lähes samaan ylsi englanninkielisten tieteellisten monografioiden luokka 0,4 % osuudella.

Englanninkielisiä väitöskirjoja ja lisensointitoita sekä suomenkielisten asiantuntijoiden haastatteluja ja viestejä oli kumpiakin käytetty 0,3 % osuudella. Englanninkielisten ylemmän ja alemman korkeakoulututkinnon opinnäytetyöt -luokka, englanninkielisten julkisten taiteellisen toiminnan julkaisut -luokka, englanninkielisten tuntemattomien lähteiden ja aukeamattomien linkkien -luokka, ranskankielisten vertaisarvioitujen tieteellisten artikkelien -luokka sekä ruotsinkielisten ammattiyhteisölle suunnattujen julkaisuiden -luokka olivat kukin mukana tutkimuksessa 0,1 %

osuudella. Englanninkieliset lait, tilastot ja tutkimuslaitosten tiedotteet sekä englanninkielisten asiantuntijoiden haastattelut -luokkiin kumpaankaan ei sijoittunut yhtään lähdeä. (Taulukko 13.)

TAULUKKO 13. Julkaisumuodot ja kielet kaikkina tutkimusvuosina.

		lkm	%
1	Suomenkieliset ammattiyhteisöille suunnatut julkaisut	561	36,9
2	Englanninkieliset ammattiyhteisöille suunnatut julkaisut	389	25,6
3	Englanninkieliset vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit	209	13,7
4	Suomenkieliset suurelle yleisölle suunnatut julkaisut	61	4,0
5	Suomenkieliset kuntien, järjestöjen ja yritysten sivustot	53	3,5
6	Suomenkieliset lait, tilastot ja tutkimuslaitosten tiedotteet	45	3,0
7	Suomenkieliset ylemmät ja alemmat korkeakoulututkinnot	43	2,8
8	Suomenkieliset tieteelliset monografiat	24	1,6
9	Suomenkieliset tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit	22	1,5
10	Englanninkieliset suurelle yleisölle suunnatut julkaisut	19	1,3
11	Suomenkieliset vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset	18	1,2
12	Suomenkieliset väitöskirjat ja lisensiaatintyöt	14	0,9
13	Englanninkieliset vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset	13	0,9
14	Suomenkieliset vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit	11	0,7
15	Englanninkieliset kuntien, järjestöjen ja yritysten sivustot	8	0,5
16	Suomenkielinen julkisen taiteellisen toiminnan julkaisut	7	0,5
17	Englanninkieliset tieteelliset monografiat	6	0,4
18	Englanninkieliset väitöskirjat ja lisensiaatintyöt	5	0,3
19	Suomenkieliset asiantuntijoiden haastattelut ja viestit	5	0,3
20	Englanninkieliset ylemmän ja alemman korkeakoulututkinnon opinnäytetyöt	2	0,1
21	Englanninkieliset julkisen taiteellisen toiminnan julkaisut	2	0,1
22	Englanninkieliset tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit	2	0,1
23	Ranskankielinen vertaisarvioitu tieteellinen artikkeli	1	0,1
24	Ruotsinkielinen ammattiyhteisöille suunnattu julkaisu	1	0,1
25	Englanninkieliset lait, tilastot ja tutkimuslaitosten tiedotteet	0	0,0
26	Englanninkieliset asiantuntijoiden haastattelut ja viestit	0	0,0
	<b>Yhteensä</b>	<b>1521</b>	<b>100,0</b>

Ammattiyhteisöille suunnattujen julkaisujen käyttö pieneni tutkimusvuosien edetessä. Vuonna 1996 se oli 79 %, vuonna 2008 se oli 69 % ja vuonna 2020 ammatillisten julkaisuiden osuus kaikista käytetyistä lähteistä oli noin puolet eli 54 %. Vertaisarvioitujen tieteellisten artikkelien käyttö kasvoi tutkimusvuosien edetessä ollen vuonna 1996 3 %, vuonna 2008 8 % ja vuonna 2020 23 %. Vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita oli käytetty vuonna 1996 4 kpl, vuonna 2008 57 kpl ja vuonna 2020 158 kpl. (Taulukko 14.)

TAULUKKO 14. Julkaisumuodot kaikkina tutkimusvuosina.

	<b>lukumäärinä ja prosentteina</b>	<b>1996</b>	<b>2008</b>	<b>2020</b>	<b>lkm</b>	<b>1996</b>	<b>2008</b>	<b>2020</b>	<b>%</b>
A	Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit	4	57	158	<b>219</b>	3	8	23	<b>14</b>
B	Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset	5	8	15	<b>28</b>	4	1	2	<b>2</b>
C	Tieteelliset kirjat eli monografiat	2	13	15	<b>30</b>	2	2	2	<b>2</b>
D	Ammattiyhteisöille suunnatut julkaisut	101	479	375	<b>955</b>	79	69	54	<b>63</b>
E	Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut	3	23	56	<b>82</b>	2	3	8	<b>5</b>
F	Julkinen taiteellinen toiminta	2	4	2	<b>8</b>	2	1	0	<b>1</b>
G	Väitöskirjat ja lisenasiatintyöt	2	7	11	<b>20</b>	2	1	2	<b>1</b>
H	Ylemmät ja alemmat korkeakoulututkintojen opinnäytetyöt	1	24	19	<b>44</b>	1	3	3	<b>3</b>
I	Lait, tilastot, tutkimuslaitosten tiedotteet	0	23	22	<b>45</b>	0	3	3	<b>3</b>
J	Asiantuntijoiden haastattelut ja viestit	0	4	1	<b>5</b>	0	1	0	<b>0</b>
K	Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten sivustot	5	31	26	<b>62</b>	4	4	4	<b>4</b>
L	Tuntemattomat lähteet ja aukeamattomat linkit	3	19	1	<b>23</b>	2	3	0	<b>2</b>
	<b>Yhteensä</b>	<b>128</b>	<b>692</b>	<b>701</b>	<b>1521</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>

Tutkimustuloksissa pääasiallisiksi tutkimuskieliksi osoittautuivat selkeästi suomenkieliset ja englanninkieliset lähteet. Eniten suomenkielisiä lähteitä oli käytetty vuoden 1996 opinnäytetöissä. Tuona vuonna suomenkielisten lähteiden osuus oli 80 % englanninkielisten ollessa 19 %. Vuonna 2008 englanninkielisten lähteiden osuus oli kasvanut ollen jo 33 % kaikista lähteistä, suomenkielisten lähteiden käytön ollessa 67 %. Vuonna 2020 kielten välinen suhde oli vaihtunut englanninkielisten lähteiden muodostaessa 58 % osuuden ja suomenkielisten julkaisuiden ollessa 42 % lähteistä. (Taulukko 15.)

TAULUKKO 15. Kielet kaikkina tutkimusvuosina.

<b>lukumäärinä</b>	<b>1996</b>	<b>2008</b>	<b>2020</b>	<b>lkm</b>	<b>prosentteina</b>	<b>1996</b>	<b>2008</b>	<b>2020</b>	<b>%</b>
Suomenkieliset	103	466	295	<b>864</b>	Suomenkieliset	80	67	42	<b>57</b>
Englanninkieliset	24	225	406	<b>655</b>	Englanninkieliset	19	33	58	<b>43</b>
Muut kielet	1	1	0	<b>2</b>	Muut kielet	1	0	0	<b>0</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>128</b>	<b>692</b>	<b>701</b>	<b>1521</b>	<b>Yhteensä</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>

Lähteiden ikää tarkasteltaessa haluttiin selvittää, kuinka tuoretta käytetty aineisto oli ollut. Yllättävästi kaikkein tuoreimpia lähteitä oli käytetty kaikkein vanhimman tutkimusvuoden lähteissä. Vuoden 1996 opinnäytetöissä alle viiden vuoden ikäisten lähteiden osuus oli peräti 57 %. Myös vuonna 2020 lähes 40 % lähteistä sijoittui tuoreimpaan ikäryhmään. Vuoden 2008 lähteissä tuoreimpia julkaisuja oli myös runsaasti eli 35 % verran. 5 - 9 vuoden ikäisten lähteiden käyttö oli suurinta vuonna 2008 eli 37 %, vuonna 2020 se oli 27 % ja vuonna 1996 se oli 17 %. Kymmenen vuotta ja sitä vanhempia lähteitä oli käytetty yllättävän paljon kaikkina tutkimusvuosina ottaen huomioon Oamkin ohjeistuksen lähteiden suositellusta iästä (Sormunen-Harvey 2021). Vuonna 2020 kymmenen vuotta tai vanhempia lähteitä oli käytetty 34 %, vuonna 2008 niitä oli käytetty 28 % ja vuonna 1996 niitä oli käytetty 26 % kaikista lähteistä. (Taulukko 16.)

TAULUKKO 16. Iät kaikkina tutkimusvuosina.

<b>lukumäärinä</b>	<b>1996</b>	<b>2008</b>	<b>2020</b>	<b>lkm</b>	<b>prosentteina</b>	<b>1996</b>	<b>2008</b>	<b>2020</b>	<b>%</b>
alle 5 vuotta	33	190	239	<b>462</b>	alle 5 vuotta	26	27	34	<b>30</b>
5-9 vuotta	22	258	186	<b>466</b>	5-9 vuotta	17	37	27	<b>31</b>
10 vuotta tai yli	73	244	276	<b>593</b>	10 vuotta tai yli	57	35	39	<b>39</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>128</b>	<b>692</b>	<b>701</b>	<b>1521</b>	<b>Yhteensä</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>



## 7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Ammattiyhteisöille suunnatut julkaisumuodot osoittautuivat selvästi käytetyimmäksi julkaisumuodoksi jokaisena tutkimusvuotena. Niiden osuuden koko tutkimusjoukosta voi sanoa olevan huomattavan suuri. Ammattiyhteisöille suunnattuja julkaisuja oli jokaisena tutkimusvuonna käytetty yli puolet kaikista julkaisuista. Ammattiyhteisöille suunnattujen julkaisujen käyttö kuitenkin pieneni tutkimusvuosien edetessä säilyen silti käytetyimpänä lähteenä.

Julkaisumuodoista toisen merkittävän ryhmän muodostivat vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit, joiden osuus kasvoi tutkimusvuosien edetessä. Vuonna 2020 kaikista käytetyistä lähteistä jo lähes neljäsosa oli vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita. Tämä tutkimustulos vertaisarvioitujen tieteellisten artikkelien käytön kasvusta on yhteneväinen Itä-Suomen yliopiston sivuilla kerrotun julkaisemiseen liittyvän ilmiön kanssa, jonka mukaan tieteellisten artikkelien määrä on lähes kaksinkertaistunut vuosien 2006-2016 välillä (UEF 2022.)

Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut olivat kolmanneksi käytetyin, mutta selkeästi pienempi luokka kaikkia tutkimusvuosia tarkasteltaessa. Julkaisumuodoissa yllätti kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten isohko osuus. Nämä lähteet eivät ole tieteellisiä, vaan sisälsivät usein linkkejä edellä mainittujen tahojen verkkosivustoille tai muihin julkaisuihin. Toimintaterapian opinnäytetöissä niillä on oikeutetusti paikkansa, sillä projektiluonteisissa tai hankkeistetuissa opinnäytetöissä yhteistyötahona toimii usein kunta, yritys tai kolmannen sektorin toimija. Yhteiskunnan toimijat ovat lähellä ihmistä ja hänen toimintaympäristöään.

Ylempien ja alempien korkeakoulututkintojen opinnäytetöiden käyttö lähteinä, kuten kaikkien seuraavienkin luokkien käyttö, oli pientä. Ammattikorkeakoulun opinnäytetöissä näiden käyttö on ohjeistuksen mukaista. Tämä perustunee osin vertaisuuteen, sillä tutkittavat aiheet voivat olla lähellä omaa tutkimuskohdetta ja -ympäristöä.

Lait ja asetukset, standardit ja tilastot, ministeriöiden ja tutkimuslaitosten tiedotteet sekä opetus- ja toimintasuunnitelmat -luokka ei ollut numeraalisesti kovin suuri. Luokan näkyminen lähteissä oli kuitenkin odotettu, sillä toimintaterapiassa joudutaan huomiomaan sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan lainsäädännön lisäksi myös rakentamiseen liittyviä lakeja. Tämän luokan julkaisuiden osuuden olisi voinutkin ehkä olettaa olevan jopa isompi.

Tieteelliset monografiat -luokan julkaisuja oli käytetty jokaisena tutkimusvuonna vähän. On mahdollista, että tämän luokan käyttö lähteenä on samassa suhteessa kuin luokkaan kuuluvien teosten julkaiseminenkin on, mitä tosin ei tutkimuksessa selvitetty. Suomenkielisten tuntemattomien lähteiden ja aukeamattomien linkkien luokkaan luokitelluksi tulleet olivat pääasiassa yhdistyksien, yhteisöjen ja kuntien sivustoja, joiden linkit olivat toimimattomia.

Vertaisarvioimattomia tieteellisiä kirjoituksia oli myös käytetty vähän. Luokiteltuina olivat esimerkiksi kausijulkaisuiden pääkirjoitukset ja artikkelien kommenttikirjoitukset muiden tieteellisten vertaisarvioimattomien kirjoitusten lisäksi.

Väitöskirjoja ja lisensoitettuja tutkimuksia oli käytetty lähteenä myös vähän. Ilmeisesti tämän luokan julkaisuja ei jostain syystä ollut löydetty AMK-opinnäytetöiden lähteisiin. Usein osa väitöskirjan sisällöstä julkaistaan myös artikkeleina, joten toisaalta väitöskirjojen tieto on voinut päätyä lähteiksi myös sitä kautta.

Suomenkielinen julkisen taiteellisen toiminnan -luokan osuus oli pieni. Julkaisut olivat pääasiassa opinnäytetöiden tuotoksiin liittyviä runoja tai muita kaunokirjallisia teoksia. Asiantuntijoiden haastattelut ja viestit -luokassa oli erittäin vähän, mikä oli yllättävä tutkimustulos

Tutkimustuloksissa pääasiallisiksi tutkimuskieliksi osoittautuivat selkeästi suomenkieliset ja englanninkieliset lähteet. Eniten suomenkielisiä lähteitä oli käytetty vuoden 1996 opinnäytetöissä, jolloin suomenkielisten lähteiden osuus oli 80 % kaikista lähteistä. Muutos jatkui englanninkielisten lähteiden kasvaessa koko ajan, vuonna 2020 englanninkielisten lähteiden muodostaessa jo 58 % osuuden ja suomenkielisten lähteiden ollessa 42 % lähteistä. Englanninkielisten julkaisuiden käytön suuri osuus lähteissä selittyy ainakin sillä, että opinnoissa käytetään runsaasti englanninkielistä kirjallisuutta. (Oamk 2022.) Samoin englanninkielistä tieteellistä ja ammatillista aineistoa julkaistaan toimintaterapian alalla paljon ja uusien tieteellisten kausijulkaisuiden saatavuus kirjaston kokoelmasta on hyvä (Sormunen-Harvey 2021).

Koko tutkimuksesta löytyi ainoastaan kaksi muunkielistä lähdettä: yksi ruotsinkielinen ja yksi ranskankielinen. Tämä havainto koko tutkimusjoukossa olevien muunkielisten julkaisuiden niukkuudessa tuotti yllätyksen, etenkin kun toimintaterapian opintosuunnitelmassa painotetaan ammatillisen ruotsin kielen hallintaa. (Oamk 2022.) Ruotsinkielisen tutkimuksen arvottaminen opinto-

suunnitelmassa ei siis välity tutkimusvuosien opinnäytetöiden lähteiden käytössä. Edellä mainituilla perusteilla ruotsinkielisiä lähteitä olisi odottanut käytetyn jonkin verran.

Koska kokoelmantutkimukseen ei keskitytty, ei tullut selville, onko ruotsinkielistä tieteellistä tai ammatillista lähdeaineistoa edes ollut saatavilla tutkimusvuosien aikana. Toki sitäkin voidaan miettiä, kuinka tärkeää jonkin tietyn kielen käyttäminen opinnäytetyössä on, jos validia aineistoa on käytettävissä monilla kielillä. On myös mahdollista, että englannin kieli tutkimusjulkaisuiden kansainvälisenä kielenä on valikoitunut Ruotsissa tapahtuvan julkaisemisen kieleksi.

Lähteiden ikä tarkasteltaessa haluttiin selvittää, kuinka tuoretta käytetty aineisto oli ollut. Kymmenen vuotta ja sitä vanhempia lähteitä oli käytetty yllättävän paljon, karkeasti esitettynä niiden osuus oli jokaisena tutkimusvuonna noin kolmasosa kaikista käytetyistä lähteistä. Kymmenen vuotta ja sitä vanhempia lähteitä oli käytetty yllättävän paljon kaikkina tutkimusvuosina, ottaen huomioon Oamkin ohjeistuksen lähteiden suositellusta iästä (Sormunen-Harvey 2021).

Lähteiden käytön korkealle iälle saattaa selittävänä tekijänä olla, että toimintaterapian tutkimus kuuluu osittain humanististen ja yhteiskuntatieteiden aloille. Näillä aloilla tieto vanhenee hitaasti. (JTM s. 33.) Toimintaterapiassa käytetään paljon eri alojen malleja ja viitekehysteorioita alalla on paljon olemassa ns. ammatillisia ja tieteellisiä perusteoksia. Tämän aineiston voi siis sanoa olevan tutkimusaineistona hyvinkin validia.

5-9 vuoden ikäisten lähteiden käyttö oli suurinta vuonna 2008 eli 37 %. Kaikkein tuoreimpia lähteitä oli käytetty eniten yllättävästi vanhimman tutkimusvuoden lähteissä. Eli vuoden 1996 opinnäytetoissa alle viiden vuoden ikäisten lähteiden osuus oli peräti 57 %. Toisaalta myös vuonna 2020 lähes 40 % lähteistä sijoittui tuoreimpaan ikäryhmään, ja lisäksi samana vuonna toiseksi tuoreimman ikäryhmän osuus oli 27 % kaikista käytetyistä lähteistä.

Tiedon saatavuuden lisääntyminen näkyi myös opinnäytetöiden lähteiden määrän lisääntymisenä tutkimusvuosien edetessä. Käytettyjen lähteiden määrä siis kaksinkertaistui verrattaessa ensimmäistä tutkimusvuotta kahteen myöhäisempään vuoteen.

Kaikkien tutkimusvuosien lähteidenkäyttö oli yllättävän samanlaista, ajatellen vuosien 1966–2020 välissä tapahtuneen tiedon saatavuuden lisääntymistä. Sekä tieteellistä että kaikenlaista muutaakin tietoa on ollut saatavilla ihan eri tavalla. Erityisesti lisääntymistä on tapahtunut some-lähteiden

kohdalla, sillä some-lähteitä ei ole ollut oikeastaan lainkaan käytettävissä vuosien 1996 ja 2008 opinnäytetöiden tekemisten aikoina. Vuonna 2020 tiedonsaanti eri aiheista ja kanavista on ollut jo täysin erilaista, somen voi sanoa olleen jopa rajattomasti käytettävissä. Myös tieteellisen tiedon saatavuus on kasvanut julkaisuvolyymien ja avoimen julkaisemisen lisääntymisen myötä.

Opinnäytetyön lähteisiin oli valittu ohjeistuksen mukaista eli tieteellistä ja ammatillista tietoa, vaikka saatavissa olisi ollut paljon ei-tieteellistäkin tietoa. Vaikka tieteellisen tiedonhankinta on monimutkaisempaa ja tiedonsaanti vaatii hakijalta enemmän vaivannäköä, oli opinnäytetöissä tieteellisen tiedon käyttö kasvanut viimeisen tutkimusvuoden aikana. Tiedonhankinnan opetuksen voidaan katsoa olevan onnistunutta, kun opinnäytetöissä on käytetty nimenomaan validia tietoa. Lähteitä valittaessa on osattu erottaa tieteellinen ja asiantuntijatieto muusta tiedosta.

## 8 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli lähdeanalyysimenetelmän avulla selvittää Oamkin toimintaterapian tutkinto-ohjelmista kolmena eri tutkimusvuonna tehtyjen opinnäytetöiden lähteiden käyttöä ja lähteiden käytössä tutkimusvuosien välillä esiintyviä eroavaisuuksia. Opinnäytetyöt valikoituivat tutkimukseen ammattikorkeakoulun historian eri vaiheista. Tutkittavia lähteitä oli kaikkiaan 1521, joista analysoinnin kohteena olivat lähteiden määrä, julkaisumuoto, kieli ja ikä. Lähdeanalyysissa tavoiteltiin myös suuntaa antavaa vastausta kysymykseen, vastasiko opinnäytetöiden lähteiden käyttö Oamkin opinnäytetöille asetettuja tavoitteita lähteiden käytön osalta.

Tutkimusmenetelmäksi valikoitunut lähdeanalyysi toimi tutkimuksessa hyvin, koska se on yleisin ja oikeastaan ainoa käytettävissä oleva menetelmä lähdeaineiston laadulliseen tutkimiseen. Tutkimusmenetelmää voidaan menetelmän osalta pitää validina. Tutkimusmetodologiana kvalitatiivinen tutkimus sopi aiheen käsittelyyn hyvin, koska sillä saatiin tutkittavasta määrällisestä aineistosta laadullisia vastauksia.

Tutkimuksessa tietopohja tutkittavasta aiheesta oli laaja ja tutkimusaineiston luokittelu perustui alan tieteellisen käsikirjan kriteereihin. Teoriaosuutta täydennettiin asiantuntijahaastattelulla. Luokittelussa oli näiden lisäksi huomioitu myös tutkittavan aiheen erityispiirteet, ja tutkimuksessa esiin nousseille lähteille, joilla ei ollut tieteellistä taustaa, laadittiin omat luokkansa. Yhtä tieteellistä luokkaa myös muutettiin paremmin ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden lähteidenkäytön arviointiin sopivaksi. Mielestäni validiteetin kriteerit näiltä osin kohtuullisesti täyttyivät lähdeanalyysissä.

Toimintaterapian tutkinto-ohjelmien eri vuosia koskeva opinnäytetöiden lähdeanalyysi koetettiin toteuttaa ja raportoida sillä tarkkuudella, että tutkimuksen toistaminen raportissa annetuilla tiedoilla olisi mahdollista. Raportissa on yksityiskohtaisesti kerrottu tutkimuksen eri vaiheiden etenemisestä, jonka perusteella tutkimusta voidaan siltä osin pitää reliabelina.

Tutkimustyöprosessin avulla oma tietämykseni lähdeanalyysimenetelmän käyttämisestä kasvoi alun tiedoista samoin kuin tietämykseni tieteellisestä julkaisemisesta ja julkaisujen luokittelusta.

Jatkotutkimusaiheina voisi olla ammattikorkeakoulun sosiaali- terveys- ja kuntoutusaloilta eri tutkinto-ohjelmista valmistuneiden opinnäytetöiden lähteiden käytön eroavaisuuksien tutkiminen. Ammattikorkeakoulututkinnon ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetöiden lähteiden käytön eroavaisuuksien tutkiminen olisi sekin mielenkiintoista. Kiinnostavaa olisi myös tutkia opiskelijoiden kokemuksia opinnäytetyön lähteiden hankinnasta osana opinnäytetyöprosessia.

## LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 932/2014. Hakupäivä 5.3.2021.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>

Ammattikorkeakouluopinnot.fi 2021. Ammattikorkeakouluopinnot – väylä menestykseen! Hakupäivä 27.2.2021. <https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi/amk-vayla-menestykseen-2922>

Arene 2022. Opinnäytetöiden eettiset suositukset. Hakupäivä 15.5.2022.

<https://www.arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>

Forsman, Maria 2016. Julkaisut ja tieteen mittaaminen. Bibliometriikan käännekohtia. Jyväskylä: Yliopistopaino, 37-39, 52, 53

Harra, Toini & Arola, Annikki & Hautala, Tiina & Haldin, Denice & Lautamo, Tiina & Nevalainen, Kaija 2019. Toimintaterapia ihmisen toiminnan ja osallistumisen mahdollistajana. Teoksessa Katsaus kuntoutusalan koulutukseen. Kuntoutus-lehden koulutusesittelyt vuosilta 2015-2018 (toim. Laisola-Nuotio Annika & Poutiainen Erja).

Hietanen Inkeri 2020. ePooki 118/2020. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimis- ja kehittämistyön julkaisut ISSN 1798-2022. Hakupäivä 12.06.2021. <http://www.oamk.fi/epooki/2020/terveysalan-koulutuksen-kehitykseen-vauhtia-197080-luvuilta/>

Juhila, Kirsi 2022. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. (toim. Jaana Vuori). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Hakupäivä 8.6.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>

Julkaisufoorumi 2022. JUFO-portaali. Hakupäivä 24.5.2021 <https://jfp.csc.fi/web/haku/kayttoohje>

Kalema, Hannele & Jokiranta, Hannu 2017. Laurean opinnäytetöiden lähteet selvitetty – lähdeanalyysi Laurean 150 opinnäytetyöstä. Kreodi 3, 1-11. Hakupäivä 5.3.2022.

<https://www.kreodi.fi/arkisto/artikkelit/laurean-opinnaytetoiden-lahteet-selvitetty-lahdeanalyysi-laurean-150-opinnaytetyosta.html>

Karvonen, E., Kortelainen, T., Saarti, J. 2014. Julkaise tai tuhoutu! Johdatus tieteelliseen viestintään. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Koivisto, Kaisa & Aro, Päivi 2019. Ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden eettiset kysymykset. ePooki 72/2019. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimis- ja kehittämistyön julkaisu ISSN 1798-2022 Hakupäivä 12.05.2022. <http://www.oamk.fi/epooki/index.php?clD=1830> Käyttöoikeus.

Kortelainen, Terttu 2010. Bibliometriset indikaattorit. Teoksessa Ote informaatiosta. Johdatus informaatiotutkimukseen ja interaktiiviseen mediaan. (toim.) Serola, Sami. BTJ Kustannus: Helsinki, 257

Niemitalo, Jorma 2014. Kirjasto- ja tietopalvelun yliopettaja. Oamk. Haastattelu 15.4.2014.

Oamk 2016. Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyöohje. Sisäinen lähde. Hakupäivä 15.3.2017.  
[file:///C:/Users/-KANGA~1/AppData/Local/Temp/MicrosoftEdgeDownloads/466450be-264c-418b-81b7-17fa26098564/opinnaytetyon\\_ohje\\_20171130%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/-KANGA~1/AppData/Local/Temp/MicrosoftEdgeDownloads/466450be-264c-418b-81b7-17fa26098564/opinnaytetyon_ohje_20171130%20(1).pdf)

Oamk 2021c. Koulutus. Kirjasto. Hakupäivä 21.3.2021. <https://www.oamk.fi/fi/koulutus/kirjasto>

Oamk 2021a. Opetussuunnitelmat 2014–2015. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma. Hakupäivä 30.6.2021. [https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?sivu=k\\_kuvaus&lk=s2014&id=861](https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?sivu=k_kuvaus&lk=s2014&id=861)

Oamk 2021b. Opetussuunnitelmat 2021 – 2022. Opintojaksokuvaus. Opinnäytetyö 7W00DB29. Hakupäivä 8.12.2021. [https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=ttk2021sm&lk=s2021&alasivu=opintojakso&oj=7W00DB29\\_fi](https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=ttk2021sm&lk=s2021&alasivu=opintojakso&oj=7W00DB29_fi)

Oamk 2021d. Opetussuunnitelmat 2021 – 2022. Opintojaksokuvaus. SU00DB27 Tutkiva kehittäminen. Hakupäivä 7.12.2021. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen->



sisal-

[to/opetussuunnitelmat?koulutus=ttk2021sm&lk=s2021&alasuvi=opintojakso&oj=SU00DB27\\_fi](https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=ttk2021sm&lk=s2021&alasuvi=opintojakso&oj=SU00DB27_fi)

Oamk 2021e. Opetussuunnitelmat 2021-2022. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma (210 op). Hakupäivä 8.12.2021. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=ttk2021sm&lk=s2021>

Oamk 2022. Koulutus. Amk-tutkinnot. Toimintaterapeutti (AMK). Hakupäivä 20.6.2022. <https://www.oamk.fi/fi/koulutus/ammattikorkeakoulututkinnot/toimintaterapeutti-amk>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022c. Julkaisutiedonkeruun ohjeistus tutkijoille 2021. Hakupäivä 21.5.2022. [https://wiki.eduuni.fi/display/cscsuorat/Julkaisutiedonkeruun+tutkijaohjeistukset?preview=/39984924/256871939/2021\\_Julkaisutiedonkeruun%20ohjeistus%20tutkijoille.pdf](https://wiki.eduuni.fi/display/cscsuorat/Julkaisutiedonkeruun+tutkijaohjeistukset?preview=/39984924/256871939/2021_Julkaisutiedonkeruun%20ohjeistus%20tutkijoille.pdf)

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022b. Korkeakoulutus ja tiede. Korkeakoulutus. Hakupäivä 28.2.2021. <https://okm.fi/korkeakoulutus>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022a. Korkeakoulutus ja tiede. Korkeakoulutus ja tiedelaitokset. Hakupäivä 19.6.2022. <https://okm.fi/korkeakoulutus-ja-tiedelaitokset>

Opetusministeriö 2021. Opetusministeriön julkaisutyypiluokittelu - Käsikirja 2010. Hakupäivä 2.2.2021, 2,5,6,11 [http://www.kirjasto.oulu.fi/assets/files/julkaisutoiminta/OY%20tutkii/Kasikirja\\_julkluok\\_2010\\_fi.pdf](http://www.kirjasto.oulu.fi/assets/files/julkaisutoiminta/OY%20tutkii/Kasikirja_julkluok_2010_fi.pdf)

Oulun yliopiston kirjasto 2022b. LibGuides. Oamk sote. Toimintaterapia. Alakohtaiset tiedonhakuoppaat. Hakupäivä 2021. <https://libguides.oulu.fi/toimintaterapia>

Oulun yliopiston kirjasto 2022a. LibGuides. Systemaattinen tiedonhaku. Hakupäivä 2021. [https://libguides.oulu.fi/systemaattinen\\_tiedonhaku](https://libguides.oulu.fi/systemaattinen_tiedonhaku)

Oulun yliopiston kirjasto 2022c. LibGuides. Tiedonhaun itseopiskelu. Hakupäivä 25.8.2021. <https://libguides.oulu.fi/oamk/tiedonhaku>

- Saarinen, Sanna 2017. Ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden lähdeanalyysi. Hakupäivä 16.5.2021. <https://www.theseus.fi/handle/10024/123034>
- Sormunen-Harvey Merja 2021. Informaatikko. Oulun yliopiston kirjasto. Haastattelu 29.4.2021.
- Suomen tiedekustantajien liitto ry 2022. Hakupäivä 21.5.2021. <https://tiedekustantajat.fi/yhdistys/>
- Suoniemi, Emma 2018. TAMKin kirjaston elektroniset aineistot opinnäytetöiden lähteenä. Hakupäivä 17.5.2021. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/103910>
- Tieteellisten seurain valtuuskunta 2020. Tunnus vertaisarvioidulle tiedejulkaisulle. Hakupäivä 21.5.2021. <https://www.tsv.fi/fi/palvelut/tunnus>
- Toimintaterapeuttiliitto 2022. Toimintaterapeutin koulutus. Hakupäivä 6.4.2021. <https://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/toimintaterapeutti/>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi :Helsinki, 26-27
- Tuominen, Liisi 2013. Lähdeluetteloiden puheenvuoro – lähdeanalyysi Turun ammattikorkeakoulussa valmistuneiden opinnäytetöiden lähdeluetteloista. Hakupäivä 16.5.2021. [https://finna.fi/Record/theseus\\_tuamk.10024\\_67180](https://finna.fi/Record/theseus_tuamk.10024_67180)
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2022. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Hakupäivä 15.5.2022. [https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK\\_ohje\\_2012.pdf](https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf)
- UEF University of Eastern Finland 2022. Avoin julkaiseminen. Hakupäivä 15.5.2022. <https://www.uef.fi/fi/avoin-julkaiseminen>
- Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014. Hakupäivä 27.2.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129>

Wilen, Raine & Kortelainen, Terttu 2010. Kirjastokokoelmien kehittämisen ja arvioinnin perusteet: teoria, menetelmät, käytäntö. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus, 160-162

## LÄHTEIDEN LUOKITTELU LÄHDEANALYYSISSA

- A. Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit
- B. Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset
- C. Tieteelliset kirjat eli monografiat
- D. Ammattiyhteisön sovellettaviksi suunnatut julkaisut, kuten artikkelit ammattilehdessä, artikkelit ammatillisissa käsi- tai opaskirjoissa ja artikkelit ammatillisissa tietojärjestelmissä. Luokkaan sisältyvät artikkelit ammatillisissa konferenssijulkaisuissa, tieteelliseen työhön perustuvat julkaistut kehittämis- ja tutkimusraportit tai tutkimus selvitykset, ammatilliseen käyttöön suunnatut oppikirjat, ammatilliset käsi- tai opaskirjat tai ammatilliset sanakirjat
- E. Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut
- F. Julkinen taiteellinen tai taideteollinen toiminta
- G. Väitöskirjat ja lisensiaatintyöt
- H. Pro gradut, kandidaatintyöt sekä AMK-tutkintojen ja YAMK-tutkintojen opinnäytetyöt
- I. Lait ja asetukset, standardit ja tilastot, ministeriöiden ja tutkimuslaitosten tiedotteet sekä opetus- ja toimintasuunnitelmat
- J. Asiantuntijoiden haastattelut, kirjalliset viestit ja luennot asiantuntijoille
- K. Kuntien, kansalaisjärjestöjen ja yritysten verkkosivustot sekä muu viestintä suurelle yleisölle
- L. Tunteamattomiksi jääneet lähteet ja aukeamattomat linkit